

U susret referendumu

Skupština Republike Crne Gore, 2. marta ove godine, jednoglasno je donijela Odluku o raspisivanju referenduma o državnopravnom statusu Crne Gore. Odlukom je određeno da se referendum održi 21. maja. Prethodno je, uz asistenciju i saglasnost EU, Skupština usvojila zakon po kojem će se odvijati referendumski proces. Na zakazanom plebiscitu građani će se izjasniti na pitanje: *Želite li da Republika Crna Gora bude nezavisna država sa punim međunarodno-pravnim subjektivitetom.*

Referendumska kampanja bloka za nezavisnu i drugog - bloka za zajedničku državu u punom je jeku. Monitoring nad cijelim procesom vrši ogroman broj relevantnih međunarodnih i domaćih posmatrača. Svrstavanje političkih stranaka za jednu od opcija i posljednje ankete javnog mnjenja bacaju svjetlo na politički predreferendumski milje.

Pripadnici islama - građani Crne Gore, koji zajedno sa ostalim građanima podjednako polažu pravo na ovaj prostor, vođeni realpolitičkim razlozima i odgovor-

Podgorica, Sahat kula

noću za budućnost, aktivno će učestvovati u referendumskom procesu i opredjeljenju za demokratiju, mir i toleranciju.

Postignuti konsenzus u Skupštini Crne Gore o referenduskim pravilima i opredjeljenju za evropske političke standarde uliva

optimizam za pred i postreferendumsku Crnu Goru; za afirmaciju prava svih naroda izvornom voljom građana. M.D.

Posljednja vijest

Preselio h. Ahmed ef. Seferović

Hadži Ahmed efendija Seferović, imam džemata Gorana, kod Bara, preselio je na Ahiret, 7. maja ove godine, u četrdesetoj godini života.

Rahmetli Ahmed efendija potiče iz ugledne islamske porodice, od oca hadži Halila i majke Čamile. Rahmetlijin otac, sada u penziji, bio je glavni imam Bara i Podgorice, a jedno vrijeme i na čelu Islamske zajednice Crne Gore.

Mladi Ahmed efendija je, odmah po završetku GHB medrese 1985. goidine, stupio u imamsku službu, prvo u Baru, a zatim u Gorani. Za dvadeset godina službe stasale su generacije muslimana koje su pred njim sticale solidno islamsko obrazovanje.

Iskrenom vjerom, skromnošću i druželjubivošću bio je uspješan u džematu, omiljen među kolegama i drag u svom kraju.

Prisustvom imama iz čitave Crne Gore i hiljada duša na njegovoj džezazi stavljena je posljednja kocka u dunjalučkom mozaiku rahmetli-jine veličine. Dženazu-namaz u Dobrim Vodama predvodio je h. Idris Demirović.

Rahmetlija je ostavio za sobom suprugu Mirsadu i troje djece, Benjamina, Adnana i Lejlu.

İla rahmetillah, dragi Ahmed efendija!

M. Demirović

Održana Osnivačka skupština Odbora u Tivtu

Dana 14.04.2006. godine, reis Islamske zajednice, Rifat ef. Fejzić, sa saradnicima posjetio je Mesdžid u Herceg Novom, da bi se sagledale mogućnosti daljeg korišćenja objekta, koji je u vlasništvu Mešihata Islamske zajednice.

Nakon obilaska mesdžida, razgledanja Starog grada, Sahat-kule i drugih historijskih objekata, održana je Osnivačka skupština tivtskog Odbora u hotelu "Mimoza" u Tivtu, kojoj je prisustvovalo preko 50 džematlija sa područja Kotor, Tivta i Budve. Iako su odranije postojale potrebe za formiranjem jednog džemata na području Bokotorskog zaliva, do realizacije je došlo ovih dana, zahvaljujući Ademu ef. Emroviću, koordinatore ovih aktivnosti. Na skupu se prisutnima obratio reis Rifat ef. Fejzić, koji je izrazio zadovoljstvo prisustvom velikog broja dže-

matlija, što potvrđuje interesovanje muslimana ovog kraja za svojim potrebama.

- Želim da naglasim da ću se staviti na raspolaganje pri svakoj pomoći, koliko je Mešihat u mogućnosti, kako bismo zajednički riješili pitanje prostora u kome bi se okupljali i obavljali vjerske obrede, u kojima bi se učilo o vjeri - istakao je reis Rifat ef. Fejzić. Adem ef. Emrović, predsjednik inicijativnog Odbora zahvalio se reisu i njegovim saradnicima na podršci, a džematlija na prisustvu, pa je na sastanku proširen spisak članova inicijativnog odbora. U prioritete zadatke predstoji iznalaženje mogućnosti za prostorijama, u kojima bi se obavljali vjerski obredi, pa je zaključeno da se o tom i drugim pitanjima održi sastanak sa predsjednikom opštine Tivat.

B. Agović

Detalj sa Osnivačke skupštine u hotelu "Mimoza" u Tivtu

Reis i muftija Crne Gore na konferenciji u Mekki

Prva Konferencija muslimanske svjetske uleme održana je od 28. 03. do 3. 04. 2006. u Mekki. Na skupu je osnovan Svjetski forum uleme, usvojen Statut i objavljen proglas u kojem se poziva na dijalog i suživot u svijetu. Kao ciljevi Svjetskog foruma uleme navode se: očuvanje i razvijanje islamskog identiteta; zblizavanje Islamskih zajednica u svijetu; zblizavanje fetvi; prezentacija islama kakav jeste, kao vjeru mira i tolerancije; solidarnost i pomoć muslimanima u svijetu; oštro suprotstavljavanje pogrešnom tumačenju islama i dr. Predsjednik Svjetskog foruma uleme je muftija Kraljevine

Saudijske Arabije, a sekretar foruma je generalni sekretar Svjetske muslimanske lige – Rabite, na čiji poziv su Islamsku zajednicu Crne Gore na skupu predstavljali reis Rifat ef. Fejzić i muftija Jusuf ef. Đoković. Pored učešća na skupu delegacija IZ-e Crne Gore je imala i niz značajnijih sastanaka. Među najznačajnijim sastancima je susret sa generalnim sekretarom Konferencije islamskih zemalja u Džeddi, gospodinom Ekmeleddinom Ihsanogluom, kao i sastanak sa generalnim direktorom Islamske banke za razvoj, takode, u Džeddi.

ELIF

islamske novine

ELIF
gazetë islame

Izdavač: Mešihat Islamske zajednice u Republici Crnoj Gori
Glavni i odgovorni urednik:
Muharem DEMIROVIĆ

Redakcijski kolegijum – urednici: Jusuf Đoković, Bajro Agović, Omer Kajoshaj, Džemo Redžematović

Stručni konsultant: Idris Demirović

Lektori: Zuvdija Hodžić, Brunilda Brasha

"ELIF" izlazi na bosanskom i albanskom jeziku

Adresa: "Elif", Gojka Radonjića 42, P.Fah 54, 81000 Podgorica - Tel/fax: 381 81 623 813, fax: 381 81 623 812 - E-mail: redakcijaelif@cg.yu

Uplata: Žiro račun za Crnu Goru 55100-672-8-383 Mešihat Islamske zajednice,

za inostranstvo: Field 56A: COBADEFF Commerzbank AG Frankfurt, Field 57A: /400876894701 EUR PDBPYU2P Podgorička banka ad Podgorica,

Field 59: /22498080-02039257 MESIHAT ISLAMSKE ZAJEDNICE CRNE GORE PODGORICA SERBIA AND MONTENEGRO; sa naznakom "Za Elif"

Uvjerenjem Ministarstva Kulture br. 05-2079/2. «Elif» je oslobođen plaćanja poreza na dodatnu vrijednost

Štampa: NJP "Pobjeda" - Rukopisi i fotografije se ne vraćaju

(49364042)

Poslanik Muhammed, a.s. - pionir očuvanja životne okoline

„Niko od vjernika neće zasadi stablo ili posijati sjeme, pa potom da ptica, čovjek ili životinja pojede njegov plod, a da ne bude za to djelo nagrađen kao da je podijelio sadaku“ (Buhari, III: 513).

Mnogima će saznanje da je poslanik Muhammed, a.s., bio pionir očuvanja životne okoline biti iznenađenje. Doista, termin „okolina“ i njoj slični koncepti, kao što su „ekologija“, „svijest o okolini“ i „očuvanje-umjerenost“ su u novije vrijeme inovacije i termini koji su formulirani uzrokom povećane zainteresovanosti zbog trenutnog stanja svijeta prirode koji nas okružuje.

Bolje proučavanje hadisa će nam otkriti detalje iz Poslanikove, a.s., života i njegovog uloga u čuvanju životne okoline iz kojih se vidi pionir u domenu čuvanja održivog razvoja i uređenja prirodnih resursa, te onaj koji stalno nastoji da uspostavi harmoničan sklad između čovjeka i prirode. Iz svih priča o njegovom životu i djelima saznajemo da je Poslanik, a.s., izražavao puno poštovanje za floru i faunu, te da je imao idealnu vezu sa četiri elementa: zemljom, vodom, vatrom i vazduhom.

On je bio jaki zagovarač racionalnog korišćenja vode i kulture zemlje, lijepog ophođenja sa životinjama, drvećem i pticama, te davanja jednakih prava korisnicima. U tom kontekstu modernost Poslanikove, a.s., pogleda na okolinu i njegov koncept kojeg je svojim pristalicama predstavljao je, dakako, izvanredan; određeni pasusi hadisa mogu dobro poslužiti u diskusijama u kojima se govori o pitanjima životne okoline.

TRI PRINCIPA

Poslanikova, a.s., environmentalna filozofija je najkompletnija; ona uključuje osnovne karike i uzajamnu zavisnost između svih prirodnih elemenata. Osnova njegovog učenja je da ako čovjek vrijeđa ili iznuruva jedan element svijeta prirode zbog toga će cio svijet direktno osjećati negativne posljedice. Ovakvo vjerovanje nije nigdje drugo tako koncizno formulirano; bolje rečeno ono podvlači princip koji temelji sve Poslanikove, a.s., radnje i riječi, te živo-

tnu filozofiju koja ga čini osobom koja brine o okolini..

Tri najvažnija principa Poslanikove, a.s., prirodne filozofije su bazirani na kur'anskim učenjima i na konceptima tevhide, hilafeta i emaneta.

Tevhid, jednoća Boga, je osnova islamskog vjerovanja. Ona otkriva činjenicu da postoji samo jedan apsolutni Stvaralac i da je čovjek odgovoran pred Njim za svoja djela: „Allahovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji; i Allah sve zna.“ (En-Nisa: 126). Poslanik, a.s., nas uči da Allahovo znanje i snaga obuhvataju sve. Tako da se narušavanje Njegovih stvorenja, bilo da su živa bića ili prirodni resursi, računa kao grijeh. Poslanik, a.s., je smatrao sva Božija stvorenja jednaka pred Njim, kao što je vjerovao da životinje, zemlja, šume i voda moraju imati prava.

Koncept hilafeta, upravljanja i emaneta, povjerenja, javlja se iz principa tevhide, monoteizma. Kur'an pojašnjava da ljudi posjeduju privilegovanu poziciju među ostalim Božijim stvorenjima na Zemlji: čovjek je izabran kao halifa, predvodnik, i nosi odgovornost za sva Božija stvorenja na Zemlji. Svakoj individui je dato ovo breme i privilegija kao izraz Božijeg povjerenja. Ali zato Kur'an uzastopno opominje vjernike da ne budu arogantni: jer oni ništa nisu bolji od ostalih stvorenja. „Sve životinje koje po Zemlji hode i sve ptice koje na krilima svojim lete svjetovi su poput vas“ (El-En'am: 38). „Stvaranje nebesa i Zemlje je sigurno veće nego stvaranje roda ljudskog, ali većina ljudi ne zna“ (El-Mu'min: 57).

Poslanik, a.s., je vjerovao da su univerzum i stvorenja u njemu – životinje, drveće, voda, zemlja – stvoreni za ljudski rod. Čovjek može upotrebljavati te resurse ali ih ne može nikada posjedovati. Tako kada islam dozvoljava posjedovanje zemlje onda on daje ograničenja: vlasnik može, na primjer, posjedovati zemlju samo ako je koristi; jednom kada prestane da je koristi onda mora sa drugima da sudjeluje u tom posjedovanju.

Poslanik, a.s., je prepoznao ljudsku odgovornost prema Bogu i uvijek je Njemu bio poni-

zan. U tom smislu je rekao: „Kada nastupi Sudnji dan a neko od vas ima palmu u stabljiku u svojoj ruci, neka je posadi“, sugerišući da, čak, kada se sve nade za čovjeka izgube, neko mora održavati prirodni rast i razvoj. Vjerovao je da je priroda sama po sebi dobro, iako čovjek nema koristi od nje.

Isto tako, Poslanik, a.s., je preporučio vjernicima da jednako učestvuju u korišćenju zemaljskih resursa. On je rekao: „Muslimani imaju jednako pravo u korišćenju vode, pašnjaka i vatre“, kao što je smatrao grijehom neracionalno korišćenje vode: „Niko neće baciti višak vode a da ne učini grijeh prema Allahu i čovjeku“ (Miškatu-l-mesabih).

Poslanikov stav prema upotrebi i obradivanju zemlje, čuvanju vode i odnosu prema životinjama su primjeri njegovog environmentalne filozofije.

KULTIVISANJE I UPOTREBA ZEMLJE

„Zemlja mi je učinjena mesdžidom i čistom“ (Buhari, I: 331). Ovim riječima Poslanik, a.s., naglašava svetu prirodu zemlje ili tla, ne samo kao čistu materiju već kao materiju koja čisti. Ovakvo poštovanje prema tlu se, takođe, pokazuje u tejemumu, ili „suhom abdestu“ prilikom kojeg se dozvoljava upotreba prašine za pripremu ritualnog čišćenja prije namaza, kada voda nije dostupna.

Poslanik, a.s., smatra zemlju podređenu čovjeku, ali da se ne smije preeksploatisati ili narušavati, jer i zemlja ima prava, kao drveće i divlje životinje koje na njemu žive. Da bi zaštitio zemlju, šume i divlje životinje, Poslanik, a.s., je načinio nepovjerdive zone poznate kao *hima* i *haram* u kojima su resursi ostali netaknuti. Objе zone i danas postoje: *haram* oblasti su često smještene oko ljekovitih vrela i vodenih izvora da bi zaštitili vodenu površinu od prevelikog iscrpljivanja vode. *Hima* se djelimično odnosi na divlje životinje i šumarstvo, obično označava područje u kojem su ispaša i sječa šume zabranjeni, ili su određene životinjske vrste zaštićene.

Poslanik, a.s., nije samo afir-

misao upotrebu plodne zemlje, on je, takođe, svojim sljedbenicima ukazao na beneficije kultivisanja nekorišćene zemlje: zasadijanja drveta, sisanja i navodnjavanja suhe zemlje, ukazavši da će za to ljudi biti nagrađeni kao da su učinili dobra djela. „Ko god oživi mrtvu zemlju i kultivira napuštenu, on u njoj ima nagradu.“ Tako bilo koja osoba koja navodnjava mrtvu zemlju ili pustinju, postaje njen punopravni vlasnik.

KONZERVACIJA VODE

U oštroj pustinjskoj ambijentu u kojem je Poslanik, a.s., živio, voda je bila sinonim životu. Voda je bila dar od Boga, izvor cijelog života na Zemlji kao što svjedoči Kur'an: „Mi od vode sve živo stvaramo“ (El-En'bija: 30). Kur'an konstantno podsjeća vjernike da su oni čuvari Božijih stvorenja na Zemlji i da ih nikada ne smiju potcjenjivati: „Kazite vi Meni: vodu koju pijete - da li je vi ili Mi iz oblaka spuštamo? Ako želimo, možemo je slanom učiniti - pa zašto niste zahvalni?“ (El-Vakia: 68-70).

Čuvanje vode i njene čistoće su dva važna pitanja za Poslanika, a.s.: vidjeli smo da njegova briga za umjerenu upotrebu vode je proizvela *haram* zone u blizini vodenih izvora. Čak kada je voda obilata on je preporučio štedljivost. U tom smislu on je savjetovao vjernike da ne uzimaju abdest više od tri puta, pa makar bili blizu tekućeg izvora ili rijeke. Buhari dodaje: „Učelnjak ne odobrava pretjerivanje u prelaženju broja Poslanikovih, a.s., abdesta.“ Poslanik, a.s., je, takođe, upozorio na zagađivanje vode, zabranivši uriniranje u stajaću vodu.

ODNOS PREMA ŽIVOTINJAMA

„Ako neko greškom ubije makar vrapca ili nešto veće od njega, srest će se sa Božijim ispitivanjem.“ (Miškatu-l-mesabih). Ove riječi reflektuju naklonost, poštovanje, i ljubav koju je Poslanik, a.s., uvijek iskazivao prema životinjama. On je vjerovao da se sa životinjama, kao Božijim stvorenjima, mora opohoditi sa poštovanjem. U hadisi- ma se nalazi veliki broj predaja, savjeta i priča o Poslanikovom, a.s., odnosu sa životinjama. U

njima se kazuje da je imao veliki obzir prema konjima i kamilama; oni su mu bili valjani prijatelji tokom putovanja i bitke. On je nalazio veliku ohrabrenje i mudrost u njihovom prisustvu kao što nam to sljedeći hadis otkriva: „Na čelu konja je vezano blagostanje i blaženstvo sve do Dana proživljenja“.

Čak i prilikom klanja životinja Poslanik, a.s., je pokazao veliku blagost i sažaljenje. Poslanik, a.s., nije bio vegetarijanac, ali nam hadisi jasno pokazuju da je bio krajnje osjećajan zbog bola životinja koja se kolje u toj mjeri da je osjećao mučninu u stomaku. Zato je savjetovao upotrebu oštrih noževa i dobre metode koja će omogućiti životinji da brzo i sa što manje boli umre. Takođe je savjetovao da se životinje ne kolju na oči drugih životinja i da se noževi ne oštire ispred njih, jer je to isto kao da se životinja „dva puta kolje“. Takvu praksu je oštro osudio i nazvao je „gadnom“.

ZAKLJUČAK

Nemoguće je prikazati cjelokupan pogled i značenje Poslanikove, a.s., environmentalne filozofije u ovom kratkom članku. Njegov potpuni pogled na prirodu i njegovo razumijevanje ljudske pozicije unutar prirodnog svijeta je dokaz da je on pionir i prvak svijesti o životnoj okolini u muslimanskom društvu.

Nažalost, harmonija između čovjeka i njegove prirodne okoline koju je Poslanik, a.s., zagovarao, danas se često gubi. U vrijeme kada se suočavamo sa zagađenjem, pretjeranom eksploatacijom, erozijom zemljišta i nedostatkom vode u nekim djelovima svijeta, kao i poplavama i olujama svugdje u svijetu, sigurno da je za cjelokupnu svjetsku zajednicu, muslimane, kršćane i Jevreje, budiste i hinduse, ateiste i agnostike, vrijeme da uzmu list iz Poslanikove, a.s., životopisa i da odlučno i mudro prevaziđu krizu koja je zahvatila životnu okolinu.

Francesca De Chatel
Sa engleskog,
Džemo Redžematović

Muhammed b. Ahmed b. Ismail el-Mukaddem

Neophodna upozorenja i oporuke vezane za Namaz

SREDSTVA UZ POMOĆ KOJIH ĆEMO SIGURNIJE OBAVITI SABAH-NAMAZ

1. Stručni pregled "srčanih mahana i bolesti", njihova analiza i identifikacija, te pokušaj anuliranja istih najpodesnijim lijekovima za to, jer kada srce bude zdravo, biće zdravo i ostalo tijelo. Srce je komandant. Ako ono bude kako treba, ostala vojska će biti disciplinovana! Drvo imana (vjere), koje raste iz našeg srca može zalijevati samo Kur'ani-Kerim, a sjećanje i spominjanje Allaha dž.š. ga poji. Stablo čini pravim čuvan-je Allahovih dž.š. propisa, i poštovanje Njegovih naredbi i zabrana.

2. Čitanje i spoznaja ajeta i hadisa koji podstiču na obavljanje namaza, a posebno sabah-namaza. Allah dž.š. kaže: Obavljaj namaz kada sunce s polovine neba krene pa do noćne tmine, i namaz u zoru, jer namazu u zoru mnogi prisustvuju. (el-Isra:78) - tj. meleki dana i meleki noći!

Imam Buhari bilježi od Ebu Hurejre r.a. da je Poslanik s.a.v.s. rekao: Namaz obavljen kolektivno (u džematu), vrijedniji je od pojedinačno obavljena namaza za 25. stepeni, a meleki noći i meleki dana prisustvuju sabah-namazu. Ebu Hurejre r.a. kaže: Čitajte ako hoćete: ... i namaz u zoru, jer namazu u zoru mnogi prisustvuju!!!

Od Ebu Hurejre r.a. se navodi da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: Kod vas se smjenjuju meleki noći i meleki dana, i sastaju se na sabah i ikindiji namazu, a onda se uzdižu od vas, pa ih zapita Njihov gospodar, a On sve o vama zna, kako ste ostavili Moje robove? Odgovoriće: Došli smo im - a oni su klan-

jali, i napustili smo ih - a oni su klanjali. (Muttefekun alejh)

Poslanik s.a.v.s. kaže: Neće okusiti vatre onaj koji bude klanjao prije izlaska i prije zalaska sunca (sabah i ikindiju). (Sahihul-Muslim)

Poslanik s.a.v.s. kaže: Ko bude klanjao Berdan (sabah i ikindiju), ući će u Džennet. (Muttefekun 'alejh) Na drugom mjestu se kaže: Ko bude klanjao sabah - namaz naći će se, toga dana, pod zaštitom Allaha dž.š.! (Sahihul-Muslim)

Pa, razmislite onda o ovim Allahovim dž.š. obećanjima, koja daje onima koji budu obavljali namaz, a pogotovo sabah-namaz.

Pošto samo vidjeli da su sabah i ikindija namaz jedni od odabranijih namaza, onda je logično da će onaj ko ih bude obavljao

steći isto tako vrijednu nagradu zbog toga, a ona je gledanje u lice Allaha dž.š. u Džennetu!!!

Poslanik s.a.v.s. kaže: Kao što gledate u ovaj puni mjesec, i gledanje u Njega vam nimalo neće škoditi, pa ako budete smogli snage izdržati to da ne budete savladani po pitanju namaza prije izlaska sunca i prije njegova zalaska - onda ih obavljajte, a potom reče: ... i veličaj Gospodara svoga i zahvaljij Mu prije sunčeva izlaska i prije zalaska. (Kaf: 39) (Muttefekun 'alejh) Ako je sabahski sunnet bolji od dunjaluka i onoga što je na njemu, šta tek da kažemo za sabahski farz?!

U ovom hadisu se da primijetiti naznačavanje smjernica po pitanju korišćenja svih mogućih sredstava (esbab), kako bi smo obavili namaz. Ovako je i Poslanik s.a.v.s. postupio kada je bio u povratku sa Hajbera. Putovao je noću sve dok ga ne bi ophrvao san, pa bi zastao malo, pred kraj noći, kako bi se odmorio od puta, pa reče svojim drugovima (ashabima): Čuvajte nam namaz! Ne osta samo na tome, već odredi Bilal r.a., i reče mu: Čuvaj nam noć (pazi na nas). Bilal je, za vrijeme dok su Poslanik s.a.v.s. i ashabi spavali, klanjao. Kada se primakla zora, Bilal se nasl o -

nio na svoju jahalicu, iščekivao zoru - ali ga je san nadvladao. Tako osta naslonjen o svoju jahaljku, i ne usta, a niti Poslanik s.a.v.s., usta. Čak ne usta niko od ashaba r.a. sve dok ih zrake sunca ne probudiše ... (Muslim)

Što se tiče ovakve vrste sna, koji ophrva čovjeka pored sva njegova truda, to je san za kojeg Poslanik s.a.v.s. u istome hadisu kaže: ... nije u snu pretjerivanje. Pretjerivanje je u tome da čovjek klanja namaz pred početak sljedećeg namaskog vakta.

Kome praksa bude redovno obavljanje namaza, pa ga ponekada nadvlada san - on će imati namasku nagradu, a taj san mu je ukazana sadaka, dok onaj koji se neodgovorno odnosi prema namazima, i lijen je prilikom njihova obavljanja, i namaz odgoda do pred kraj njegova vremena, i ne koristi sredstva kako bi ustao na namaz (sat, mobilni tel. i sl.), on sebe izlaže onome što nam prenosi imam Buhari u svome Sahihu da je Poslanik s.a.v.s. vidio u snu: ... čovjeka kako leži na leđima, a poviše njegove glave čovjek sa kamenicom u rukama kojom gadaše ovoga što leži, u glavu, smrskavajući mu je. Kamen bi se otkotrljao, a ovaj bi otišao po kamen, pa kada bi se vratio, glava onog čovjeka što ležase, bi bila kao i prije. Ovaj postupi opet kao što je postupio i prvog puta ... Džibril i Mikail su objasnili Muhammedu s.a.v.s. da je čovjek - što mu se glava mrska - čovjek koji se prihvatio Kur'ana, a potom ga odbio, a kada bi se propisani namazi obavljali - on bi ih prespavao.

Ibnul-Arebi rhm. kaže: Data je kazna ovome čovjeka u predjelu glave, a dobro znamo da je glava ta koja spava i u kojoj se nalazi centar za spavanje ...

3. Zbog svega navedenog, i zbog toga što čovjek osjeća veću potrebu, posebno kada je u pitanju sabah namaz, te kako bi bio u stanju savladati šej-

tanska došaptavanja (vesvese), i duševne obmane, propisano je da se u sabahskom ezanu izgovara jedna kratka fraza, odlučujuća, koja poput struje proleći srcem vjernika i odagna san, a ta fraza je: Es-salatu hajrun minen-nawm (namaz je bolji od spavanja!!!) tj. slast namaza je ljepša, za one koji imaju ukusa naravno, od spavanja. Ali, onaj ko bude čuo te riječi, a njegovo srce ostane hladno poslije njih, i dadne prednost dunjalučkim strastima i porivima nad ahiretom - biće kažnjen na taj način što će mu šejtan mokriti po ušima, poslije čega će ustati sav naopak, lijen i slomljen!

4. Obavezno se potruditi leći poslije jacie-namaza, nakon što se preklanja jacijski sunnet i vitr-namaz (za onoga ko nije siguran da će ustati u zadnjoj trećini noći), i posebno naglašavam na to da se ne sjedi do kasno u noć, poslije jacie-namaza, jer je Poslanik s.a.v.s. smatrao pokudenim spavanje prije jacie-namaza, i govor poslije jacie-namaza! (Sahihul-Buhari)

Čovjek može ostati budan noću ako ima namjeru učiti, čitati knjigu, u slučaju da ima gosta, ili zbog druženja sa svojom porodicom - ali samo onda ako bude imao nekog ko će ga probuditi, ili sam po sebi zna da će moći ustati. Ako bude ubijeden da neće moći ustati na sabah-namaz, ne smije ostati budan do kasno u noć. Čak štaviše, ne smije ni klanjati noćni-namaz (kijamul-lejl), ako će zbog njega prespavati sabah-namaz!!!

U hadisi-kudsiju se navodi: ... rob mi se ne može približiti ni sa čim bolje, nego s onim što sam mu naredio (obavljanjem farzova). (Sahihul-Buhari)

Od Ebu Bekra b. Sulejmana b. Ebi Hasme se prenosi da Omer b. el-Hattab r.a. nije vidio Sulejmana b. Ebi Hasme na sabah-namazu u džamiji. Tog jutra Omer b. el-Hattab r.a. porani na pijacu, a kuća Sulejmanova se nalazila izme-

du pijace i Poslanikova s.a.v.s. mesdzida. Prode pokraj majke Sulejmanove, pa joj reče: Nisam vidio Sulejmana na sabahu? Odgovori mu: Ostao je sinoć klanjajući, pa ga je san ophrvao. Omer r.a. reče: Da prisustvujem sabah - namazu u džematu mi je draže nego da svu noć probdijem klanjajući!!! (Muwetta, Imam Malik)

5. Ko bude do kasno u noć ostajao budan, pa bude klanjao sabah -namaz pospan i mrzovoljan, izlaže sebe usporedbi sa licemjerima koji: ... kada ustaju da namaz obavljaju lijeno se dižu i prikazuju se svijetu, a Allaha samo malo spominju. (el-Nisa: 142)

6. Čovjek se treba paziti i čuvati primanja gostiju poslije jacie-namaza, a pogotovo onih koji ne razmišljaju o sabah-namazu, i svejedno im je hoće li im proći sabah ili ne, čineći tako da on uz njih stiče grijeh svojim sjedenjem do u kasne sate.

Š'abi rhm. kaže: Kome prođu dva rekata sabah -namaza, neka proklinje muke svoje!!!

7. Koristiti se savremenim sredstvima za buđenje poput sata, dežurne telefonske službe, stera, mobilnog telefona ... te obavезati komšiju ili prijatelja na međusobno buđenje, potpomagajući se na dobročinstvu i bogobojaznosti - ali da svo to vrijeme budemo iskreno oslonjeni na Allaha dž.š., a ne na ova sredstva!

8. Čuvanje adaba (lijepih postupaka) pri spavanju, i zikra koji se uči prije nego li se zaspi, a posebno učenje ajetul-kursije, sure Felek, sure Nas, i ostalih zikrova.

9. Ako se u mogućnosti, odspavati malo između podne i ikindije namaza (kajlula), što bi bilo veoma preporučeno, jer je to pravi dnevni odmor i relaksacija, i pomaže lakšem buđenju za sabah-namaz.

10. Da čovjek obavlja sabah-namaz u jednom mesdzidu (džamiji), u svome džematu, kako bi ga ostala braća primijetila kada nije prisustvovao namazu, te kako bi ga kasnije savjetovali ako bi neprisuštvovanje učestalo, ili mu pomogli po pitanju pokornosti Alahu dž.š., jer je šejtan poput vuka kada je čovjek u pitanju, a vuk grabi ovce koje su van stada.

Poslanik s.a.v.s. je znao reći onome koji bi tražio oporuku od njega: Oporučujem ti

da se stidiš Allaha dž.š. više nego što se stidiš nekog dobrog čovjeka iz tvog naroda. (Hadis Džejjid)

Mudžahid rhm. bi rekao: Da čovjek nema nikakve koristi od svoga brata, osim stida prema njemu, dovoljno bi mu bilo.

11. Truditi se sprovesti riječi Allahova Poslanika s.a.v.s., koji kaže: Ko bude obavljao namaz četrdeset dana u džematu, uvijek pristizujući na prvi tekbir, biće mu date dvije zaštite: zaštita od vatre, kao i zaštita od licemjerstva (nifaka). (Hasen)

Prijašnje generacije (selefus-salih) bi, kada bi okasnili na prvi, početni tekbir namaza (iftitahi tekbir), znali žaliti za time i po tri dana, a kada ne bi prisustvovali namazu u džematu, žalili bi za time i po nedjelju dana. (Tuhfetul-ahwezi, 2/45; El-Kari rhm. dodaje: Na osnovu ove predaje se vidi da im džuma - namaz nikada nije prolazila, a da im se to desilo žalili bi za time sedamdeset dana.)

Hatim el-Esamm rhm. bi znao reći: Nesreća u vjeri je gora od nesreće na dunjaluku. Kada mi je umrla ćerka izjavilo mi je saučesće više od deset hiljada duša, a kada mi je promakao namaz u džematu, niko mi ne bi izjavio saučesće?!

Bilo je ljudi u prijašnjim generacijama (selefus-salih) koji bi plakali ako bi im prošao početni tekbir (iftitahi-tekbir) u džematu, a neki od njih bi se i razboljeli ako bi im prošao namaz u džematu.

Jedan je rekao, a navršio je tek dvadesetak godina: U životu nisam sam klanjao farz-namaza više od dva puta, i kao da ih nisam nikako ni klanjao.

Drugome ne bi prošao namaz u džematu četrdeset godina osim jedanput, i to kada mu je majka umrla, pa je bio zauzet njenim opremanjem!?

Za Seid b. el-Musejiba njegov učenik kaže: Nisi mogao vidjeti Seida u zadnjih četrdesetak godina osim na putu između njegove kuće i džamije.

Govoreći o Sulejman b. Mehran el-E'amešu, Vekī'a b. el-Džerrah kaže: E'ameš je živio blizu sedamdeset godina, i za svo to vrijeme mu nije prošao početni tekbir u džematu!

(nastavlja se)

S arapskog preveo:

Sead Jasavić

Islam - religija čovječanstva

Islam je posljednja od svih Božijih Objava čovječanstvu, i kao takav mora biti univerzalan i prihvatljiv za čitavo čovječanstvo. Priroda njegove poruke mora biti od vrste koja odgovara čovječanstvu u svim dobima, generacijama i vremenima. Ličnost, karakter i priroda poslanika Muhammeda, a. s., morala je biti idealnog kalupa, tako da svaki čovjek može u njemu naći savršen uzor, čije će ga svjetlo voditi kroz život.

Kao savršen model, Muhammed, a. s., je Kur'anom predstavljen kao ideal moralnosti: "I doista si ti na visokom stupnju morala". Kako bi čitavo čovječanstvo imalo pristup njemu kao uzoru, Allah pokazuje znake njegove pristupačnosti pa veli: "A ka-da bi ti bio osoran, gruba srca, oni bi se sigurno od tebe razišli..." Sveukupan cilj najvišeg ideala čovječije dobrote rezimiran je u Allahovim riječima: "I mi te nijesmo poslali, osim kao milost svim svjetovima".

Ako ga Allah naziva poslanikom milosti svim svjetovima, onda je nemoguće njegov poziv ograničiti samo na Arabe. To jasno pokazuju i njegove riječi što ih Kur'an objavi: "O ljudi, doista sam ja, svima vama Allahov Poslanik".

Prije islama, situacija je bila sasvim drugačija. Poslanici koje je Allah slao narodu Izraela obraćali su se isključivo okruženju u koje su poslani. Njihovi pozivi bi se čuli, nekada u Siriji, Egiptu, Iraku, ali ne i šire. Istorijski je potvrđeno da je ideja o univerzalnosti hrišćanstva došla nakon smrti Isa a.s. kroz prisustvo Rimske imperije u okruženju. Takođe je očevdno da prijašnji poslanici nijesu svoje poruke upućivali čitavom čovječanstvu.

Indikativne su riječi dr Sulaimana en-Nadawi-ja koji kaže: "Sinovi Izraela (Jevreji) su svijet prisvajali samo za sebe. Svijet je značio ono što obuhvata granice njihove države. Zato su i tvrdili da je Gospodar svih svjetova ustvari

samo njihov Bog, i da pravo, da ima Jedinog Istinitog Boga, pripada samo njihovoj naciji. I danas mojsijevski, jevrejski zakon, obraća se samo Jevrejima i u poziv na vjeru ne uključuje nikog mimo njih".

Da su poruke prijašnjih poslanika bile lokalnog karaktera svjedoče brojni ajeti: "I Nuha smo poslali njegovu narodu". "I Adu smo poslali brata njihova Huda". "I Semudu smo poslali brata njihova Salih". "I Medjenu smo poslali brata njihova Šu'ajba"

Generalno, Kur'an tvrdi: "Svaki narod je imao svog poslanika".

Kur'an jedino islamu. Objavi sa kojom je došao Muhammed, a. s., daje status univerzalnosti. Muhammed, a. s., je bio sasvim svjestan te univerzalnosti. Zato ga vidimo kako uspostavlja ugovore sa Jevrejima, prima u svojoj džamiji u Medini delegacije hrišćana, šalje poslanice sa pozivom u islam vladarima tada poznatog svijeta... Tako Dihja el-Kelbi biva izaslan rimskom imperatoru Heraklu; Abdullah bin

Huzejfa Pervisu, vladaru Persije; Hatib bin ebi Belt' eah egipatskom-koptskom suverenu Makukosu; Omer bin Ummeje Negusu od Abesinije; Amr bin el-As omanskim suverenima; El-Ala bin Hadremi Munziru, kralju Bahrejna, i brojni drugi.

Jasno je da Muhammed s. a. w. s ne bi slao svoje ambasadore širom svijeta da nije bio svjestan univerzalnosti Božije poruke.

Ako je vjera univerzalna, onda su karakterne uzoritosti onoga ko ju je riječju i praksom prenosio čovječanstvu, takođe bile univerzalne.

Praktičan dokaz univerzalnosti islama je njegova fleksibilnost. Kroz vjekove islam je nalazio put ka srcima sasvim različitih grupacija ljudi, ujedini ono što je bilo ničim spojeno, ostvario ideal jednakosti svih ljudi, uz jedinu razliku u bogougodnosti. A bogougodnost se bez sumnje stiče kroz dobročinstvo ljudima i svemu što nas okružuje.

dr **Muhammed
Yusuf Musa**

Preveo Enis Burdžović

Kur'an i astronomija (IV)

Muslimani astronomi

Astronomija je znanost kojoj su muslimani dali veliki doprinos. Mnoge zvijezde i danas u evropskim jezicima imaju arapska imena. Ne možemo govoriti o astronomiji kod muslimana, a da ne spomenemo neke znanstvenike iz povijesti islama koji su se bavili izučavanjem svemira. Danas u svijetu se često zaboravljaju zasluge ovih ljudi i priznanja se pridaju «Zapadnjacima» koji su neke znanstvene činjenice tek kasnije izučavali i otkrili. Poznavanje astronomije kao nauke za muslimane je bilo neophodno. Pomoću ove znanosti su muslimani određivali vremena pojedinih vjerskih obreda, kao na primjer vrijeme namaza, vrijeme posta, određivanje Kible itd. Zbog toga su arapsko-islamski znanstvenici počeli razradivati dostignuća istočnih naroda, a kasnije su i sami izučavali svemir i njegovu konstrukciju. Počelo je s dokazivanjem Ptolomejevog sustava čije su mane Arapi u to vrijeme i otkrili. Ptolomejev sustav (geocentrični sustav) se sastojao u tome što se vjerovalo da je Zemlja centar svijeta te da se sve planete, Mjesec i Sunce, okreću oko nje. Kasnije se dokazala neispravnost ovog sustava. Arapi su posmatrali kretanja planeta u Sunčevom sustavu i otkrili da se one u određenim godišnjim razdobljima približavaju i udaljuju od Zemlje. Na taj način su zaključili da je jednostavno nemoguće da je Zemlja centar svijeta.

El-Biruni

Ebu Rahim Muhammed el-Biruni je rođen 973. godine u blizini Kjata, glavnog grada Havarizma (današnji Uzbekistan). Studirao je jezike, islamsko pravo i mnoge druge znanstvene oblasti. Već sa svojih sedamnaest godina je posmatrao svemir. Pet godina kasnije je konstruirao

El-Biruni

prve astronomske sprave, uskoro se i osamostalio. U početku je živio u Iranu. Za vrijeme vladavine kralja Mahmuda Gasna, više puta je putovao u Indiju zbog znanstvenih istraživanja. Umro je 1048. godine.

El-Biruni je bio jedan od najvažnijih enciklopedista svog vremena. Iako je bio jednak tadašnjim bogatašima on se potpuno posvetio pronalazanju znanja. Vječno je bio nad knjigama koje je sastavljao. Bivio se svim znanstvenim disciplinama tog vremena. Nije bio samo astronom i matematičar, on se bavio fizikom, zemljopisom i mnogim drugim znanostima.

U matematici je el-Biruni opisao geometrijsku trigonometriju. U području zemljopisa je relativno tačno izračunao opseg ekvatora, napravio je prvi globus i predstavio podlogu za računanje daljine između mjesta. U području astronomije je izračunao udaljenost između pojedinih zvijezda. Nacrtao je pomračenja, a pomračenje Mjeseca je koristio da izračuna razliku dužina na površini Zemlje. Na ovaj način je egzaktno izračunao udaljinu između dva mjesta u današnjem Iranu. Raspravljao je o rotaciji Zemlje i kretanjima planeta u svemiru. Kada promotrimo vrijeme njegovog života, utvrdićemo da je ovo jedna velika zasluga. Tvrdnja da se planete kreću je tek kasnije priznata i to dugo nakon el-Birunija.

Kada je riječ o fizici, el-Biruni ima zasluge i na ovom polju. Ovdje je poznat po izračunavanju specifične težine dragog kamena i metala. U filozofiji se bavio Aristotelovom logikom, a njegovo dopisivanje sa Ibn Sinom je bilo značajno za razvitak dijalektičke misli.

U knjižnici Mervove džamije se nalaze spisi njegovog stvaralaštva na 60 stranica. Njegova najpoznatija djela su:

El-Kanunul-Mesud, knjiga iz područja astronomije, matematike i drugih znanosti

Kitabul-Hind, knjiga koja opisuje indijsku kulturu, religiju i jezike; i za današnje istraživače Indije i njezine kulture ova knjiga je ostala važan izvor informacija

El-Asarul-bakije fil-umemil-kali' (Zaostavštine prijašnjih nacija), povijesno djelo starih naroda

Kitabus-saide (Knjiga apoteke)

Et-Tefhim fi awetis-sina'atit-tendzin (Uvod u astronomiju)

Ibn Musa el-Havarizmi

Ebu Abdullah Muham-

Ibn Musa el-Havarizmi

med ibn Musa el-Havarizmi rođen je u Havarizmu (današnji Uzbekistan). Dok je još bio dijete, njegovog roditelji su odselili u jedno selo južno od Bagdada. Na *Daru-hikmetu* je bio jedan od najvažnijih znanstvenika u vrijeme Haruna er-Rešida, a kasnije i u vrijeme el-Me'muna. Umro je 849. godine.

Havarizmi je prije svega bio matematičar. Opisao je postupke kojim su riješeni mnogi matematički problemi, pa su s toga logaritamske tablice imenovane po njegovom prezimenu. Havarizmi je ustanovio decimalni sustav, ali i nulu.

Što se pak tiče astronomije, Havarizmi je napisao jednu knjigu na temu astronomije. S obzirom da je bio direktor odjeljenja za zemljopis, 830. godine je nacrtao prvu kartu tada poznatog svijeta. On je tada izračunao površinu i opseg Zemlje. Iza sebe je ostavio mnogobrojne knjige između ostalih i ove:

Mefatihul-ulum, Enciklopedija

Hisabul-Džebr vel-mukabeleh

Kitabu suretil-erd

Kitabut-tarik

El-Kindi

Kindi je pripadao velikom arapskom plemenu Kinda po kome je dobio i ime. Njegov djed je bio jedan od sahabija koji je za vrijeme mladosti, kao pionir islama, odselio u Kufu i tamo ostavio svoje potomstvo. Kindijev otac je za vrijeme vladavine Mehdija i Rešida bio upravitelj Kufe. U mladosti je učio hifz, arapsku gramatiku, književnost i matematiku. Poslije je studirao fikh i kelam. Kasnije se preselio u Bagdad i dao se na studije filozofije, učeći pri tome grčki i sirijski jezik, tako da je mnogo prevodio.

Kindija mnogi povjesničari ubrajaju u osam najvećih astronoma srednjeg vijeka. Gerolamo Cardano (Derolamo Kardano), talijanski astronom, filozof, ljekar i matematičar koji je izumio rješavanje jednadžbi trećeg stupnja, Kindija svrstava među dvanaest genijalnih ličnosti koje su se pojavile na svijetu. Cardano je svoje mišljenje temeljio na činjenici što je Kindi iza sebe ostavio nekoliko jako značajnih djela iz oblasti astronomije.

Za Kindija se tvrdi da je

iza sebe ostavio oko 270 djela od kojih su većina zagubljena. Bile su to najčešće rasprave o pojedinim pitanjima kao npr.: filozofskim, logičkim, astronomskim, astrološkim, političkim i mnogim drugim. Što se pak tiče astronomije, dva najvažnija djela iz ove oblasti su: «*Plima i oseka*» i «*Azurno nebo*».

Sinovi Musaa ibn Šakira

«*Sinovi Musaa ibn Šakira su autori velikog djela iz mehanike poznatog pod imenom Hijel beni Musa. Mnogi ga smatraju jednim od prvih djela te vrste u ovoj oblasti. Obuhvata oko stotinu mehaničkih konstrukcija. Osim ovog djela napisali su i niz drugih naučnih radova uglavnom iz područja mehanike. Njima se pripisuje da su otkrili i zakon opće gravitacije među nebeskim tijelima. Zemlja privlači svako tijelo koje je bačeno u visinu, a Sunce, Zemlja i ostale planete i uopće svaka dva tijela, ma gdje se nalazila, uzajamno se privlače. Napisali su i nemali broj naučnih radova o centrima graviteta, a na zahtjev halife el-Me'muna izvršili su mjerenje opsega Zemlje po polovima.*»

Za njih se tvrdi da su dali među ostalim i ime zvijezdi Algol, Alkor, Altair (Attair), Danab, i Famul-haut. Međutim oni nijesu samo davali imena zvijezdama nego su tvorci astronomskih simbola (Zenit, Azimut, Nadir).

Sabit ibn Kurra i es-Sufi

Sabit ibn Kurra je bio među prvim znanstvenicima koji je preveo Almagest na arapski jezik. Ibn Kurra je radio na opservatoriju u Bagdadu te promatrao kretanje Sunca. Na osnovu toga je izračunao i dužinu svjetlosne godine. Njegova najvažnija djela su:

1. Uzroci pomračenja Sunca i Mjeseca

2. Kretanje nebeskih tijela u svemiru

3. Uvod u Almagest
4. Nastanak kosmosa

Es-Sufi je znanstvenik koga Sarton smatra jednim od najvećih islamskih astronoma. Sufi je promatrao kretanje nebeskih tijela. On je odredio dimenzije planeta, proljećnu i jesenju ravnodnevnicu te napisao najpreciznije astronomske tablice. Sufija mnogi smatraju prelaznom tačkom od epohe Ptolomeja do velike evropske astronomske renesanse. On je napisao mnogobrojna djela a najvažnija su:

Knjiga pouka
Mjesta zračenja

Zvijezde nekretnice, Sarton ovo djelo ubraja u tri najpoznatija djela kod muslimana. Djelo se odlikuje ilustracijom zvijezda i planeta u obliku čovjeka i životinja.

Ibn Junus i el-Bettani

Ibn Junus je vršio astronomska posmatranja s opservatorija el-Hakim koje se nalazilo na brdu Mukattam, u blizini Kaira. Ovaj opservatorij je bio opremljen svim mogućim astronomskim instrumentima koji su postojali u to vrijeme. Na ovom mjestu je Ibn Junus napisao i svoje astronomske tablice Zidžul-Hakim. Neki ovo djelo ubrajaju među najveća astronomska djela poslije Almagesta. Ibn Junus je pored toga napisao i nekoliko drugih radova iz oblasti astronomije. S brda Mukattam je 978. god. posmatrao pomračenje Sunca i Mjeseca.

El-Bettani je, pored astronomskih tablica, napisao i mnoga druga djela. Na osnovu kretanja Sunca, izračunao je dužinu sunčeve godine i dokazao mogućnost potpunog pomračenja Sunca. Potpuno pomračenje će nastupiti kada se Mjesec nade između Zemlje i Sunca. Tada se vidi samo spoljni omotač Sunca (*korona*). Bettani je govorio i o mjesecevim mijenama, kao i o kretanjima drugih nebeskih tijela. Što se tiče njegovih djela, ona su prevedena na mnoge evropske jezike.

(nastavlja se)

Bego Hasanović

Ahd-nama Murata III stanovnicima Bara

(iz 1575. godine)

Ahd - nama je arapsko-persijska složenica, sastavljena od riječi *ahd* (ugovor) i persijske *name* (pismo, knjiga, dokument) i označava »dokument-ugovor«. Ahd-nama označava ugovor koji je osmanska država, odnosno sultan, sklapala sa stranim evropskim zemljama ili ugovor sklopljen unutar zemlje sa određenim grupacijama muslimanskog stanovništva koje predstavljaju zasebnu vjersku ili urbanu sredinu. Ovakav ugovor sadrži prava, privilegije koje osmanska država, odnosno sultan, daje ugovorenoj strani, kao i njene obaveze u odnosu prema njima, pa se ona prevodi i sa *sharte*. U evropskoj istorijskoj literaturi ahd-name, kao ugovori, poznate su pod imenom tualacije. U ovu vrstu spadaju i ahd-name ko-

je su osmanski sultani dali Dubrovniku, prvo kao nezavisnoj, a zatim kao vazalnoj državi.

Druge ahd -name davane su hrišćanima i posebno Jermenima u Jerusalemu, stanovnicima u Srebrenici (1462.) i Bosni (1463.), stanovnicima Galate u Carigradu i Bara (1571.). Gradovima su se izdavale ovakve ahd-name u slučajevima kada su se oni predavali bez borbe. Kao posebna vrsta sultanovog dokumenta, ahd-nama ima strogo određenu kompoziciju sa obaveznom intitulacijom i zakletvom.

Tekst barske ahd-name čuva se u rukopisu, u Bajazit-biblioteci u Carigradu, zavedena pod brojem Ef.1970.

Muratova ahd-nama predstavlja, u stvari, obnavljanje prvobitne ahd-name koju

je izdao Pertev-paša, osvajač Bara, a obnavljanje je izvršeno u drugoj dekadi rebiul-evvela 983.g., odnosno 20-29. juna 1575.godine. U Muratovoj ahd-nami sačuvan je izvorno veliki dio teksta Pertev-pašine ahd-name, dok je manji dio parafraziran, kao što je to uobičajeno u ovakvoj vrsti dokumenta, odnosno dokumenata koji predstavljaju obnavljanje i potvrđivanje ranijih privilegija.

Barska ahd-nama Murata III, veoma je značajan istorijski izvor, jer omogućava da se potpunije sagleda položaj Bara neposredno nakon turskog osvajanja. Osim toga, ovaj dokument ima širi značaj za položaj ne samo jugoslovenskih nego uopšte balkanskih gradova pod osmanskom vlašću.

Prevod ahd-name

Obnavljanje ahd-name koja je data stanovnicima Bara

Časni znak je ovo.

Stanovnici tvrđave Bar, čije osvajanje i zauzimanje je bilo olakšano milošću i pomoću Uzvišenog Boga i blagoslovima čudesa naseg srećnog Poslanika Muhammeda Mustafe, koji je obišao i ovaj i onaj svijet, - neka je Božja milost i spas nad njim, poslali su čovjeka na moj prag-utočište pravde i molili su za milost da se potvrdi kao pismen ugovor ahd-nama koju je dao pokojni Pertev-paša u kojoj se kaže:

„I neka niko ne napada i nasrće na vakufe svih njihovih crkvi i njihovog nadbiskupa, koji su u spomenutoj tvrđavi i van nje; svi oni od stanovnika grada (*sheher*) koji su po svojoj želji ostali u gradu neka budu oslobođeni i oprošteni od nameta (*tekalif*); neka niko ne nasrće na njihova nepokretna i pokretna dobra; i ko je u tom trenutku imao djecu i porodicu i nepokretna i pokretna dobra neka se nikako ne napada i nasrće na njegovu djecu i porodicu, na njegova nepokretna i pokretna dobra i imanje; od onih koji su unutar i van spomenutog neka se ne uzimaju djeca za janičare i neka budu oslobođeni od divanskih nameta i drugih običajnih tereta; onima koji su sada

(bilo) u gradu bilo van njega i onima koji bi kasnije po svojoj želji došli neka niko ne pravi smetnje i neka budu sigurni i bezbjedni, kao i ostali, sa svojim pokretnim i nepokretnim dobrima; nakon što se navršši spomenuti trogodišnji rok, niko ne smije da uzima ništa osim jednog zlatnika (*sikke filuri*) koji će oni davati na svaku kuću koja je u gradu i pod vlašću (*hukm altında*); da se ne dozvoli postupak suprotan njoj, da se od svake kuće uzima po dva zlatnika umjesto desetine i porreza od zemlje koju oni posjeduju kao svoje baštine, vinograde i bašte, da se od onih koji nijesu sposobni za privredivanje i koji su siromašnog stanja i koji ne posjeduju baštine i druga dobra nikako ne traži kao od onih.

Zbog toga, kada je mom carskom prjestolu - utočištu sreće podnesena ahd-nama koju je dao spomenuti, ja sa svoje strane, zbog moje velike carske milosti, potvrđujući i osnažujući ahd-namu koju je, kako je izloženo, dao spomenuti pokojnik, izdajem ovaj nišan sa znakom sreće i naredjem:

- Dokle god se oni pokoravaju vjerno i časno i gledaju posao, neka se ne

nasrće na vakufe njihovih crkvi, koji su u njihovoj tvrđavi i van nje, i na [vakufe] njihovog episkopa; svi oni koji su ostali u gradu po svojoj želji neka budu oslobođeni i oprošteni časnih tereta i neka se ne napada i nasrće na njihova pokretna i nepokretna dobra; od onih koji su u gradu i van njega neka se ne uzimaju djeca za janičare i neka budu oslobođeni i oprošteni divan nameta i običajnih tereta; onima koji su sada u gradu i van njega i onima koji po svojoj želji budu došli kasnije neka niko ne pravi smetnje i neka žive sa svojim pokretnim i nepokretnim dobrima i ostali, spokojno i sigurno; nakon što istekne njihov spomenuti godišnji rok, oni koji imaju baštine, vinograde i bašte neka ne plaćaju po dva zlatnika na svaku kuću; a oni koji ne obrađuju zemlju i nemaju u posjedu baštine, vinograde, bašte i druga dobra neka ulože napor i trud da bi spomenuti kraj (*vilayet*) bio obrađen i napominjem da od ovakvih ne treba ništa uzimati. Neka u ovome niko ne smeta i ne stvara teškoće, neka se ne miješa i ne nasrće“.

Hamdija Šarkinović

Oblici finansiranja islamskih banaka

Razvoj islamskog bankarstva i specifičnost islamskog gledanja na rizik, dovelo je do razvoja mnogih kreativnih rješenja, odnosno načina finansiranja, od kojih su najznačajniji sljedeći:

Mudareba, Mušareka, Murabeha, Idžara, Istisna', Muqareda, Salam, Qard hasen.

Svaki od ovih oblika finansiranja ćemo ukratko obrazložiti.

Mudareba

Mudareba predstavlja zajedničko učešće islamske banke i njenog klijenta u određenom projektu. S jedne strane je banka koja posjeduje kapital, ali ne i znanje da rukovodi određenim projektom, a s druge je preduzetnik koji ima znanje i sposobnost, ali ne i (finansijska) sredstva za realizaciju projekta.

Dakle, mudareba je ugovor po kome se kapital obezbjeđuje od jednog učesnika (banke), a rad od drugog (preduzetnika), a pravo na učešće u profitu imaju i jedna i druga strana zato što su obje svojevrsni ulagači u projekat. Da bi mudareba bila valjana, profit se mora dijeliti u dogovorenom omjeru. On se određuje u trenutku potpisivanja ugovora. Ne može se odrediti fiksna suma novca koja će biti isplaćena jednoj strani, već omjer podjele mora biti isključivo izražen u procentima. Ako bi pak, sav profit pripao posjedniku kapitala (banci), mudareba bi postala **jednostavno investiranje** (uz plaćanje fizičkog i intelektualnog rada), a ako bi pripao preduzetniku, onda se radi o **qard ugovoru**. Pomenuto podvlači liniju između principa direktnog investiranja, qarda i mudarebe.

U mudarebi se i gubitak pokriva srazmjerno ulogu učesnika u projektu, s tim da

banka gubi dio uloženi sredstava, a "mudarib" gubi uloženi trud, vrijeme, te svoja nematerijalna, ali i određena materijalna ulaganja. Drugim riječima, u slučaju gubitka, svako gubi ono što je uložio.

Pošto mudareba znači da preduzetnik raspolaže tudim kapitalom po svom nahodanju, neophodno je da:

1. banka prethodno traži elaborat o namjeravanoj investiciji na osnovu koje banka, nakon analize, može pristati ili odbiti da dadne tra-

ženi zajam.

2. u slučaju gubitka, banka ispita savjesnost i poslovnost mudariba - da li je učinio sve što je mogao da izbjegne gubitak. Ako je gubitak nastao usljed namjernog zanemarivanja, nestručnog rukovođenja, pogrešnog korišćenja sredstava i sl. "mudarib" je obavezan da banci nadoknadi štetu.

Nije uobičajeno miješanje ličnog kapitala mudariba sa kapitalom mudarebe. To je princip "klasične" mudarebe, dok u modernim vremenima "neklasična" mudareba postaje dominantna, s obzirom da islamske banke koriste svoj vlastiti akcijski kapital zajedno sa novcem depozitora. Značaj ove inovacije za islamski sistem finansiranja pokazuje se ogromnim.

Mušareka

Mušareka (joint venture) predstavlja najdosljedniji vid finansijskog instrumenta islamskim principima. Banka i njen klijent koji ima određeni kapital, sporazumno odluče da svaka strana "ulazi" u posao sa ulogom u kapitalu, da zajednički učestvuju u upravljanju projektom, da sporazumno raspolažu i kapitalom i radnom snagom, kao i da dijele troškove koji su potrebni za ostvarenje projekta, te napo-

ane u istom odnosu u kojem su i njihovi uložci.

Mušareka kao oblik zajedničkog finansiranja, ipak, predstavlja vid kreditiranja finansijski jačeg i stabilnijeg partnera tj. banke i kao takva predstavlja znatnu pomoć poduzetniku koji posjeduje nedovoljna novčana sredstva.

Murabeha

Murabeha je najrasprostranjeniji instrument islamskog bankarstva. Banka za svog klijenta kupuje njemu potrebnu opremu, robu, materijal, jer on, zbog nedostatka sredstava, nije u stanju da to sam učini. Klijent prethodno daje tačnu specifikaciju šta mu treba i ugovorno se obavezuje da će isto kupiti i preuzeti od banke nakon što ona to nabavi pod najpovoljnijim uslovima. Banka će klijentu predmet ugovora prodati po većoj cijeni od nabave jer ona mora zaračunati i proviziju. Provizija ili profit banke iz ove poslovne transakcije je unaprijed poznat ili bolje rečeno, usaglašen od obje strane. Interes klijenta se ogleda u mogućnosti da ono što nabavi na taj način otplati u ratama i naknadno. Banka u ovom poslu obavlja jednu tipičnu kupoprodaju tj. trgovinsku transakciju. Njen profit je vezan uz kupovinu i prodaju, ona mora u jednom, makar kratkom vremenskom periodu, biti vlasnik nabavljenih sredstava (isprava o vlasništvu nad sredstvima će biti kod nje sve dok se transakcija ne obavi u potpunosti). Drugim riječima, njen profit proizlazi iz jedne realne usluge a ne na osnovu plaćanja po osnovu proteklog vremena.

Idžara

Kao i kod murabehe, banka kupuje ono što je potrebno njenom klijentu, s tim da

mu to poslije ne prodaje već iznajmljuje. Ovo nije trgovinska transakcija već oblik "leasing" transakcije iako se, po pravilu, klijent obavezuje da će po isteku vremena u kojem je uzeo u zakup određenu opremu, robu ili drugo, ta ista sredstva i otkupiti (plaćajući vrijednost neamortizovanog dijela). Ovo se podrazumjeva u situacijama kada je zakupni rok (utvrđen ugovorom) kraći od ekonomskog vijeka trajanja predmeta ugovora, a polazi se od realne pretpostavke da će klijent tada (nakon recimo, 5 ili 10 godina) biti u finansijskoj mogućnosti da to uradi i činjenice da banci ne treba ta oprema koju je iznajmljivala svom klijentu. Naravno, po isteku ugovora klijent ima alternativu da vrati predmet zakupa zakupodavcu i da zamijeni postojeću opremu novom i savremenijom. Ovo je inače praksa koja širom svijeta stavlja desetine hiljada vozača na cestu svake godine.

Istisna'

Istisna' predstavlja ugovor u kojem jedna strana preuzima proizvodnju specifičnog proizvoda koji je moguće napraviti jedino uz saglasnost, nadgledanje i finansijsku podršku druge strane (banke) i sa sigurnim sporazumom oko pojedinosti, sa određenom cijenom i fiksnim datumom isporuke. Ovo preduzimanje proizvodnje uključuje neki proces izrade, izgradnje, sklapanja ili pakovanja. Istisna', kao instrument finansiranja prije isporuke, je ugovor u kojem se prodaja može odnositi na nešto što ne postoji u vremenu zaključenja ugovora, za razliku od murabehe koja predstavlja narudžbu kupovine dobara ili roba koje postoje i/ili ih je moguće naći na tržištu.

Istisna´ obezbjeđuje srednjoročno finansiranje proizvodnje/nabavke određenih dobara poput industrijske opreme, mašinerije, trgovačkih brodova, naftnih tankera, ribarskih brodova, lokomotiva, transportne opreme, te izgradnje cjevovoda i gasovoda itd.

U Istisni´, posao nije uslovljen izvršenjem od strane preduzimača i ovaj posao ili dio njega može biti urađeni od drugih lica pod njegovom kontrolom i odgovornošću. Ali kontrola samog preduzimača u svim njegovim poslovima vezano za konkretni ugovoreni projekat od strane druge strane - finansijera (banke) uvijek postoji.

Cijena sredstava u ugovoru Istisne´ može biti plaćena na jedan od dva načina, unaprijed odjednom ili na rate tokom proizvodnje sredstava. Dopusljivo je uključiti klauzulu "penala" u Istisna´ ugovoru, ako se strane tako slože.

Muqareda

Ova tehnika dopušta banci da pusti u opticaj jemstva - mjenice sa ciljem finansiranja specifičnog projekta. Investitori koji kupuju muqareda jemstva - mjenice imaju učešća u profitima projekta koji bivaju finansirani na ovaj način, ali isto tako učestvuju u riziku neočekivano niskih profita ili čak gubitaka. Oni nemaju riječ u menadžmentu projekta i djeluju kao dioničari bez prava glasa.

Salam

Salam podrazumjeva da kupac plaća unaprijed za određeni kvantitet i kvalitet proizvoda, kojeg je moguće uručiti na određeni datum, po dogovorenoj cijeni. Ovu finansijsku tehniku, slično ugovoru o unaprijed kupovini, treba koristiti u slučajevima kada je prodavaču potreban kapital prije nego je on u stanju isporučiti robu.

Kard hasen

Kard hasen je osnovni oblik beskamatnog zajma. Banka posuđuje klijentu određenu svotu novca, a on je u obavezi da vrati samo glavnice po isteku predviđenog roka. Drugim riječima, ovi zajmovi se daju bez poprat-

nihi uslova koje onaj koji uzima zajam, vjerovatno ne bi mogao ispuniti. Banka obično odobrava ovakvu vrstu zajma onim klijentima sa kojima je uspostavila redovnu poslovnu saradnju na principima mudarebe i murabehe ili onima koje svjesno želi pomoći u realizaciji posla, odnosno određenog projekta. Koncept kard hasena se može i treba shvatiti kao izraz solidarnosti koji otvara mogućnost islamskoj banci da uspije na području gdje su mnoge druge agencije ili vlade zatajile. Prednost ove finansijske tehnike je i u tome da se njome relativno lako upravlja, i bez velikih troškova.

Mnogi islamski teoretičari, smatraju ovo najboljom metodom pomoću koje se može modifikovati individualni odnos prema zajedničkom društvenom cilju. Oni smatraju da se ovakvom finansijskom praksom postiže ostvarenje sljedećeg:

a.) proširuje se tržište putem povećanja kupovne moći;

b.) stvaraju se potencijalne mušterije banke - podstiču se ljudi na povjerenje u banku što se kasnije odražava na lakše opredjeljivanje za ulazak i u rizične projekte;

c.) stvaraju se bolji interpersonalni odnosi između pojedinaca i finansijskih institucija podržavanjem međusobne kooperacije, a eliminisanjem jednog od osnovnih vidova eksploatacije;

d.) suzbija se nezaposlenost.

Pored nabrojanih i ukratko objašnjenih instrumenata finansiranja, potrebno je napomenuti da islamske banke nude sve vrste uobičajenih bankarskih servisa, poput novčanih transfera, razmjene stranih valuta po važećem kursu, prikupljanja i čuvanja depozita, komisionih poslova, kupovine i prodaje imovine ili rukovanja uložima. Drugim riječima, na ovom polju islamske banke nude potpuno uspješno sve što i konvencionalne (osim možda kreditnih pisama gdje postoji mogućnost upliva kamate) za honorar ili fiksnu cijenu.

Zekerija Fetić

Bijelo Polje kroz povijest islama

Nastanak škola i obrazovanje (II)

U XVIII stoljeću Bijelo Polje, kao i ostali tadašnji gradovi, sve više postaje trgovačko-zanatski centar i tada dobija arhitektonsko-urbano rješenje Orijenta, sa mahalama za stanovanje, čaršijom u sredini grada i brojnim javnim i sakralnim objektima. Pored "Fethija džamije", izgrađene su još tri: Jusufova ili Gušmirska džamija, Haznadar-Mehmed agina (kasnije Idrizovića džamija) i Čaršijska džamija. U okolnim naseljima podignute su, pored džamije u Radulićima i džamije u Gubavcu, Rasovu, Sutivanu, Bioči, Bistrici, Loznoj, Ivanju i Zatonu. Bijelo Polje se takođe razvijalo i kao prosvjetni centar. U njemu je osnovana medresa (kasnije u narodu poznata kao **Stara medresa**), koju je krajem XIX stoljeća obnovila majka sultana Abdul Hamida II, zatim ruždija, iptidajija, i više mekteba. Mektebi su bili privatni. Brigu o njima i o učiteljima vodili su imućni dački roditelji. Sibijan mekteba od 1867-1877. godine bilo ih je na području Bjelopoljske opštine od 11 do 27. mekteba, a u samom Bijelom Polju bilo ih je tri, s tim što je 1900-te godine postojao i jedan ženski mekteb. U ovim školama nije bilo određeno koliko će trajati školska godina, niti je bilo propisano doba starosti za primanje učenika i učenica. Bilo je učenika od 8 do 20 godina. Nijesu postojale podjele na razrede, nije bilo upisnica ni dnevnika.

Iptidajija ili početna škola je bila trogodišnja vjerska škola sa propisanim brojem nedjeljnih časova. U Bijelom Polju je 1871. godine postojala jedna iptidajija. Nakon iptidajije dolazi ruždija, u kojoj su primana djeca koja su završila početnu školu sa vrlodobrim ili odličnim uspjehom. Pošto takve djece nije bilo dovoljno, primana su i djeca koja su završila sibijan mekteb, ali su prethodno

morala pohađati pripremini razred. Tek po završenom pripremnom razredu djeca su mogla postati učenici ruždije. Učenici koji su bili pravoslavne vjeroispovijesti koji su pohađali ruždiju nijesu bili obavezni da uče Kur'an. Bjelopoljska ruždija je u toku jedne školske godine imala od 50 do 80 učenika i tri do četiri nastavnika. Školske 1900/01. godine ruždiju je pohađalo 26 učenika. Nastavnici su tada bili Musa-efendija i Jusuf-efendija. U ljetopisu loznanske škole ostao je sačuvan podatak da je 1903. go-

razvoju muslimanskog školstva. Po svome uređenju one su se približile evropskim školama u drugoj polovini XIX-og i početkom XX-og vijeka, posebno uvodenjem svjetovnih predmeta. Iako je krajem XIX-og vijeka bjelopoljska oblast bila administrativno razdijeljena na dvije opštine, geografski, privredni i kulturni centar obje opštine bilo je Bijelo Polje. Kaza (opština) Bijelo Polje imala je 1896-1897. godine u svom sastavu 59 sela sa 18 026 stanovnika (9723 muških i 8 303 ženskih). U njenom sas-

dine počela sa radom peto-razredna ruždija koja je radila do 1912. godine. Upravitelj ove škole bio je Ahmed-efendija iz Ajdin-vilajeta u Turskoj. Prema sačuvanom svjedočanstvu Abaza Šaćiragina Mekića, o završenoj bjelopoljskoj Ruždiji, izdatom 27. juna 1911. godine, vidi se da se pored ranije pomenutih nastavnih predmeta učila i hemija, dobra čud (ahlak) i civilizacija. Učenici su na ispitima ocjenjivani ocjenama 8, 9 i 10.

Školovanje muslimana u bjelopoljskom kraju do 1912. godine, kada je Bijelo Polje oslobođeno od Turaka, imalo je vjerski karakter. Muslimanske vjerske škole i pored nedostataka, zadovoljavale su potrebe osnovnog obrazovanja toga vremena. Ruždije su značile korak naprijed u

tavu 1902. godine bile su četiri nahije sa 133. sela. Te nahije su: Pešter, današnja Bistrica, koja je imala 44 sela. Druga nahija je Bihor, koja je bila sastavljena od 40 sela. U isto vrijeme u sastav ove kaze ulazile su nahije Kamrat sa 38 sela. Treća nahija je Brzava koja je imala 11 sela. Jedno vrijeme, poslije 1878. godine u sastav bjelopoljske kaze ulazila je i nahija Vraneš. Kaza Donji Kolašin u svom sastavu imala je nahije Vraneš i Mojkovac sa po 9 sela i Ravna Rijeka sa 13 sela. U ovoj kazi 1896-1897. godine bilo je 1030 domova sa 6 337 stanovnika od kojih su 4060 bili muslimani, a 2270 pravoslavni. Sjedište kaze bilo je u Šahovicima, današnjem Tomaševu.

Nijaz Mušović

ELIF

gazetë islame

Nga: *Ali Seyyar*

Çdo vit me mijëra njerëz (burra, gra e fëmijë) bien viktimitë e trafikimit të egër dhe të organizuar të njerëzve. Pas rënies së komunizmit, ky market i zi ka lulëzuar me të madhe. Vendet e botës së tretë si dhe shtetet të cilat akoma ndodhen nën Komunizëm, me vite, kane qenë burimi kryesor i aktiviteve të tilla.

Trafikantët global sjellin njerëz nga vendet e pa zhvilluara apo ato që janë nën zhvillim, në vendet e zhvilluara, ku nevoja për fuqi punëtorë është e dukshme, duke i joshur me premtime për punë dhe një jetë më të mirë. Këta njerëz te pa përvojë detyrohen të kryejnë punë poshtëruese me shume përpikëri brenda një orari shumë të gjatë, për shembull, meshkujt detyrohen të bëjnë punë të rrezikshme të cilat kërkojnë fuqi fizike, shpesh duke punuar pa masa mbrojtëse. Të miturit detyrohen të kryejnë punë më pak intensive, por prapë me orar tejet të gjatë pa ndonjë trajnim të duhur. Gratë detyrohen të punojnë punë sociale degraduese e përlulëse, të cilat në ca rajone nuk kanë dallim nga skllavëria, dhe më e keqja ato përdoren për prostitucion.

Ç'është trafikimi i njerëzve?

Në shumë shtete ku zhvillohet trafikimi i njerëzve, nuk ekziston ndonjë koncept apo masë legale kundër abuzimeve të tilla. Brenda konceptit klasik, trafikimi i njerëzve është definuar si abuzimi i njerëzve në një skllavëri fizike. Por sot, kur ky problem është bërë aq i madh sa edhe global, dhe kur trafikimi i njerëzve ushtrohet për hir të qëllimeve poshtëruese, ky definicion i ngushtë nuk mjafton më. Kë-

shtu që, Kombet e Bashkuara ndien nevojën për ta definuar trafikimin e njerëzve në një koncept më të gjerë.

Qëllimi bazë i trafikimit të njerëzve është detyrimi i njerëzve të punojnë në situata shtypëse dhe shfrytëzuese në një mënyrë që do t'iu sjellë përfitime trafikantëve të organizuar. Këto kushte përfshijnë shtrëngimin e njerëzve për të kryer detyra prej shërbëtorit si dhe punë mjaft intensive, gratë dhe vajzat të merren me aktivitete poshtëruese, shërbëse, martesa të falsifikuara e adoptime, madje edhe prostitucion, me kontrata sekrete të cilat në asnjë mënyrë nuk janë legale, duke u detyruar të punojnë nën kushte mizore.

Faktorët të cilët mbajnë gjallë këtë dukuri

Mjetet moderne transportuese, teknologjia e avancuar për komunikim si dhe mediat në përgjithësi, janë disa nga metodat që trafikantët përdorin për t'i arritur synimet e tyre. Interneti shfrytëzohet me të madhe. Në shtetet e zhvilluara, kompanitë të cilat merren me njoftimin e qifteve për lidhje martesore punojnë jashtë kufijve legal. Jo vetëm që nxjerrin reklama në shtypin ditor, por, ata hedhin në internet edhe CV-në dhe fotografitë e femrave që dëshirojnë të martojnë burra të pasur përmes internetit.

Trafikimi i njerëzve është po ashtu i lidhur edhe me të ashtu quajturin "turizëm qejfi". Vendet e botës së tretë të cilat me të madhe varen nga të ardhurat e turizmit duket sikur neglizhohen rrugët që qojnë drejt problemeve të tilla. Për shembull Kenia ka anashkaluar dukurinë e trafikimit të njerëzve, duke sjellë femra prej vendeve fqinje si Uganda,

Skllavëria moderne: Trafikimi global i qenies njerëzore

vetëm për hir te ngritjes së turistëve.

Pa dyshim, Bankat ndërkombëtare për zhvillim si dhe institucionet financiare multinacionale janë gjithashtu përgjegjëse për përkrahjen e shteteve të involvuara duke injoruar pasojat socio-etike. Në mesin e vendeve të zhvilluara, sipas Fokusit, Gjermania është vendi më së shumti i involvuar në turizëm për qëllime të pa ndershme. Çdo vit ndërmjet 200.000 e 400.000 gjerman udhëtojnë drejt vendeve të Lindjes së Largët, kryesisht Tajlandë dhe Filipine, për qëllime të tilla. Në Tajlandë, afër 1.5 milion femra të punësuar në punë të tilla poshtëruese punojnë si prostitute, ku 800.000 nga to janë të mitura. Në Filipine numri i të miturve të përfshirë sillet mes 30.000 deri në 60.000. Në vendet e tilla, sëmundjet si AIDS-i janë mjaft të përhapura. Për shembull në Tajlandë 80 % e femrave që bëjnë punë të këtilla janë të infektuara me HIV. Sipas të dhënave nga Organizata Botërore e Shëndetit, brenda disa vitesh do të ketë mbi 40 milion pacientë të AIDS-it. Së fundi, sipas disa raporteve, pas tragjedisë së Cunamiit në Lindjen e Largët, trafikimi i njerëzve vetëm sa është shtuar ku fëmijët tani kanë më pak mbrojtje.

Grupet e organizuara kriminele të cilat merren me trafikimin e njerëzve zakonisht përdorin dy metoda. Njëra është sjellja e femrave dhe të miturve të cilët veç ndodhën në një situatë abuzive në vendet e zhvilluara. Tjetra është premtimi për rroga të mira, kushte pune dhe perspektivë njerëzve të varfër e të dëshpëruar duke i detyruar më pas të merren me punë të jashtëzakon-

shme. Për shembull, me ngritjen e kërkesave për femra sa më të reja për shërbime seksuale, për shkak të merakut nga AIDS-i, zakonisht forma e dytë e trafikimit të njerëzve gjen më shume zbatim. Si rezultat, kërkesa për gra e vajza të reja në vendet e zhvilluara është në rritje e sipër, ku martesa është bërë diçka për tu lënë anash apo shmangur përgjithmonë. Sipas shënimeve të UN-it, një milion të mitur tregtohen në marketin global të trafikimit të njerëzve.

Edhe pse trafikimi i njerëzve është një ndër krimet më rrëqethëse dhe diçka që kërkon dënim serioz, shpeshherë viktimat ballafaqohen me pengesa të shumta dekurajuese nëse tentojnë të kërkojnë të drejtat e tyre. Në të shumtën e rasteve, të dyshuarit kapërcejnë me një dënim shumë të lehtë, nëse dënohen, pasi se viktimat nuk mund ta vërtetojnë rastin. Pra, edhe pse sistemi juridik mbron femrën në teori, në praktik trafikimi i njerëzve mund të kryhet shumë më lehtë se sa njerëzit mendojnë, plus edhe mbetet i pa dënuar si akt. Do të ishte i dobishëm shembull i një procesi gjyqësor që zgjati njëmbëdhjetë muaj. Femrat Tajlandeze patën paditur punëdhënësit të cilët iu kishin premtuar punë si kamieri në baret e Gjermanisë, dhe në fund kriminelët qenë shpallur fajtor për "nxitje të prostitucionit" në vend të trafikimit të njerëzve, vendim ky që parashihte një dënim shumë më të lehtë. Gjatë shqyrtimit, ato treguan se si ishin detyruar të martohen me shtetas gjermanë në Danimarkë në mënyrë që të hyjnë në Gjermani legalisht për të marr një leje pune. Por më vonë ishin detyruar të merren me prostitucion

"për të paguar shpenzimet". Abuzimi i femrave ndonjëherë mund edhe të fshehët prapa një maskimi legal. Për shembull, në Berlin një programer ishte pezulluar nga puna, duke iu siguruar përfitimet e papunësisë. Kur pronari i një shtëpie publike pa CV-në e saj në këndin e punëkërkuësve i ofroi një post, të cilin ajo e refuzoi për shkaqe morale. Më pas qeveria e kërcënoi për ndaljen e përfitimeve të papunësisë, me shkas se ajo kishte refuzuar një vend pune. Çuditërisht, shtëpitë publike janë legalizuar tre vite me parë në Gjermani, dhe tani konsiderohen vetëm si "një vend tjetër pune".

Vërejtjet e fundit

Njerëzit të cilët detyrohen të punojnë nëntokë apo në punë përlulëse as nuk e njohin gjuhën e as ligjin e vendit në të cilin janë sjellë me dokumente të falsifikuara. Pasi se mbikëqyrësit apo kujdestarët e këtyre njerëzve paguhen para kohe, bëhet edhe më vështirë për ta që të kthehen tek familjet e tyre përderisa vartësia e tyre financiare vazhdon. Në anën tjetër, nëse njoftojnë autoritetet, ata mund të ballafaqohen me dënim e arrestim, pasi se nuk jetojnë legalisht në atë vend.

Trafikimi i njerëzve mund të konsiderohet si skllavëri moderne nga perspektiva e metodave që përdor, qëllimit që i shërben, si dhe përpjekjet për shtypjen fizike e psikologjike të viktimave. Andaj, është e domosdoshme t'i mbrojmë me ligj njerëzit që janë viktimat të këtij lloj trafikimi kudo që jetojnë, dhe ashpër t'i dënojmë trafikantët e tyre.

Nga anglishtja
Jeton Mehmeti

JUSUF EL KARDAVI

Ndikimi i Tesavufit në Vëllezërit Musliman

Sa i përket qortimit të Vëllezërve Muslimanë nga ana e tyre që e morën për të keq dashurinë e tepërt që kanë për njëri tjetrin, kjo është në fakt, gjurmë që ka lënë tek ta sufizmi. Kjo veti mund të njihet si vlerë pozitive e Vëllezërve Musliman e jo si dobësi për të cilën të qortohen. Kjo dashuri ishte shumë e dobishme për Vëllezërit Musliman në sprovën të vështirë ku vuajtje të tmerrshme përjetuan e njëri tjetrin nuk e harruan. Asnjëri nga ata nuk tha: E shpëtova veten, shpëtoni vetveten, por e ndanë edhe atë pak që patën në qelitë e tyre në burg. Vëllezërit e tyre që ishin në liri, furnizonin dhe kujdesnin familjet e tyre që ishin të burgosur, duke rrezikuar dhe sakrifikuar ashtu që shumë prej tyre janë kapur përdërisa ndihmonin e janë dërguar në gjyq, por prapë se prapë ata nuk humbën guximin për atë që i gjeti në rrugën e Allahut.

Për lidhshmërinë e Vëllezërve Musliman në Egjipt, dashurinë e tyre dhe ndjenjat e ndërlidha është thënë: "Ky xhamat është i tillë që kur njëri nga ata teshtitë në Aleksandri e tjetri në Asuan i thotë: Allahu të mëshiroftë." Më kujtohet kur da'iu, juristi i madh, Mustafa Sabai, Allahu e mëshiroftë, e ka përmendur që ka udhëtuar nga fundi i jetës për kurim në Evropë. Ka qenë shumë i lodhur nga dhimbjet, por çdo herë në aeroport ka gjetur vëllezërit që e kanë pritur dhe ia kanë kryer punët. Shejhu thoshte: "Unë, pasha Allahun, nuk i njihja ata e as nuk ishin nga vendi im por ajo ishte dashuria në emër të Allahut që e cilëson këtë da've", e sytë i mbusheshin me lot kur i fliste këto fjalë.

Dashuria ndaj Hasan El Bennës

Sa i përket qortimit se Vëllezërit Musliman e teprojnë në dashurinë e tyre ndaj Hasan El Bennës saqë e bëjnë atë të shenjtë, ky pohim është i tepruar dhe nuk mund të pranohet dhe me të nuk mund të pajtohet asnjë vëlla musliman

që e njih thirrjen e tij. Dashuria e Vëllezërve Musliman ndaj shejhit të tyre është dashuri natyrore ndaj udhëheqësit dhe nderim dhe respekt ndaj tij. Kjo me shariat është e lejuar, sepse kjo është dashuri në emër të Allahut, nderim ndaj të vjetrit dhe njohje e vlerës së dijetarit. Në hadith qëndron: "Nuk është nga neve kush nuk i mëshiron të rinjtë tonë dhe kush nuk i respekton të vjetrit tonë". E në një transmetimin tjetër thuhet: "Dhe nuk pranon fisnikërinë e të vjetërve tonë".

Por, edhe nëse gjendet ndonjëri nga mesi i Vëllezërve Musliman që i tejkalon këto kufij, ky është përjashtim dhe e papranuar dhe për këtë nuk do pyetet Hasan El Benna, Allahu e mëshiroftë. Që me kohë fakihat tonë kanë thënë: "Nga ajo që është e rrallë nuk vihet rregull", e si atëherë rregullat të vendosen në bazë të përjashtimeve?!

Unë jam një nga Vëllezërit Musliman dhe nxënës i Hasan El Bennës. Nuk kam ngurruar që të mos pajtohem me të në disa norma të Ixthihadit. Prandaj, dua të di se ku është ajo shenjtëri që thërrasin Vëllezërit Muslimanë ndaj udhëheqësit të tyre? E vërteta është se nuk ka kurrfarë shenjtërie,

as besim në pagabueshmëri, por ajo është dashuri dhe respekt ndaj udhëheqësit, e kjo është ajo që Islami e rekomandon dhe e kërkon.

Në përfundim: Nga vjen qëndrimi armiqësor ndaj Vëllezërve Musliman?!

Do e përfundoj këtë studim me përgjigje në pyetjen: Përse grupe të ndryshme u sollën armiqësisht ndaj Vëllezërve Musliman si në botën Islame ashtu edhe në vendet e tjera jo Islame? Kush është përgjegjës për këtë armiqësi? A janë fajtor Vëllezërit Musliman apo ata që i kundërshtojnë?

Këtu do i sqarojë dy të vërteta të qarta:

E vërteta e parë është: se askush nuk mund t'i kënaq të gjithë njerëzit. Me kohë është thënë: kënaqësia e njerëzve është qëllim i pa arritur. Kurse poeti thotë: Kush nga njerëzit mund të kënaq çdo njerin?! Në mes të dëshirave të njerëzve është largësi e madhe.

E vërteta e dytë është: se gjithë universi është i vendosur në diferencime dhe kundërshtime. Ashtu që nata është e kundërta e ditës, e dritës-erësira, e shikimit-verbëria, e

pellorisë-shterpësia, e jetës-vdekja. Gjithashtu, e kundërta e së vërtetës është gënjeshtër, e udhëzimit-rruga e gabuar, e monoteizmit-politeizmi, e devotshmërisë-çoroditja, e besimtarëve-jobesimtarët, e të devotshmëve-të çoroditurit, e ky është suneti (ligji) i Allahut në krijesat e Tij.

Prandaj, nëse ka nga mesi i njerëzve që lufton kundër Allahut të lartësuar, Krijuesit të vetë, Furnizuesit dhe Atij që i përcakton të gjitha gjërat, siç thotë edhe vetë Allahu xh. sh.: "Mos zini mik armikun Tim dhe armikun tuaj,...". (Kur'an 60:1) Nga kjo shihet qartas se nga mesi i njerëzve ekzistojnë armiqet e Allahut e si njeriu të presë që mos të ketë armiq nga njerëzit, sado i drejtë dhe i pastër të jetë? Kështu edhe me grupin që u lajmërua me da've, e cila ka qëllim dhe parimet e veta; a është e mundur që të gjithë njerëzit të jenë të kënaqur me të?

Në të vërtetë, ekzistojnë njerëz të cilët në atë da've kanë gjetur kufizime për vjedhjet e tyre, lakmitë, interesat si dhe privilegjet. Prandaj as nuk është për tu habitur se përse luftojnë kundër da'vës së Vëllezërve Musliman, duke mbrojtur interesat e tyre që i

kanë arritur në mënyrë të pa lejuar. Por, ata nuk e bëjnë këtë haptazi. Ata armiqësinë e tyre e mbështjellin me forma të ndryshme që të mos dallohet hajnia e tyre dhe amoraliteti i tyre.

Ekzistojnë edhe të tjerët të cilët kanë parë tek da'va e lhanëve kufizime për kënaqësitë e tyre, gjërat e ndalura, siç janë vera, bixhozi, femrat si dhe të tjera që ju sigurojnë jetë jobesimtarësh. Prandaj ata i kundërshtohen da'ves e cila jua ndalon atë që e kishin në pakufi të lejuar. Siç ishte rasti me popullin e Lutit të cilët Luti a.s. i thirri të besojnë dhe të pastrohen nga papastërtitë në çka ata janë përgjigjur: "përzëni familjen e Lutit nga fshati juaj sepse ata janë nga atë që pastrohen".

Gjithashtu ekzistojnë ata që i kundërshtojnë Vëllezërit Musliman sepse nuk e njohin esencën e da'vës së tyre, as nuk i njohin qëllimet e tyre, as programet e as metodat në çka ajo qëndron. Arabët kanë thënë: "Kush nuk njih diçka, e lufton atë."

Mjetet e informimit të orientuar armiqësisht kundër Vëllezërve Musliman kanë ndikuar si në Perëndim ashtu edhe në Lindje që të nxihet shëmbëlltyra e tyre, të lihen njerëzit në paditurit rreth qenësish dhe esencës dhe të paraqiten në pamje të neveritshme sikurse ata ndalojnë zhvillimin dhe i kthejnë njerëzit mbrapa.

Ekzistojnë edhe ata që janë kundër Vëllezërve Musliman sepse ata janë kundër Islamit, shpalljes, kulturës Islame dhe ummetit duke u frikësuar nga ringjallja dhe zgjimi apo shpërthejnë nga hidhërimi sa herë që ndodh ndonjë lëvizje Islame apo kur e parandiejnë se muslimanët së shpejti do bashkohen. Ky qëndrim është i personifikuar tek radhët zioniste, krishtere dhe komuniste dhe atyre që sillen

përreth tyre. Prandaj është e pamundur që të pritët nga ata që t'i hapin zemrat e tyre ndaj Vëllezërve Musliman dhe t'i mirëpresin idetë e tyre. Da'va e Vëllezërve Musliman është shënuar në librat e tyre si da've e armiqve të përjetshëm dhe kjo është ajo që vazhdimisht e shohim. Sado që lhanët u përpjekën që të shpjegojnë elasticitetin në da've, hapje në vëzhgime dhe tentime për dialog me të tjerët si dhe që ata paraqesin linjën e mesme. Ata që janë pak më të ashpër i akuzojnë për zbutjen e Islamit dhe për bërje lëshimesh pa kurrfarë kompensimi.

Por, krahas gjithë kësaj, perëndimi armiqësisht i disponuar, nën influencën e lobeve zioniste, e rritë largësinë sa herë që neve përpiqemi t'ju afrohemi dhe e frikësojmë botën nga zgjimi i Islamit; prandaj edhe e quajmë këtë zgjim rrezik Islam. Ata kanë filluar të paralajmërojnë botën edhe nga rreziku i Islamit të moderuar duke thënë: "Me të vërtetë Islami i moderuar është më i rrezikshëm sepse ai lë gjurmë për kohë të gjatë."

Për këta flet ajeti i Kur'anit: "As jahuditë, e as krishterët kurrë nuk do të jenë të kënaqur me ty deri që të pasosh fenë e tyre." (El Bekare 120) Kjo do të thotë, se asgjë nuk mund t'i kënaq ata përveç nëse neve e lëshojmë krejtësisht Islamit dhe futemi në fenë e tyre, e kjo është e pamundur.

Kur'ani e ka shpallur qëllimin e armiqve të Islamit, atyre të cilët e urrejnë atë, duke thënë: "Ata do t'u luftojnë juve vazhdimisht për t'ju zbrapsur, nëse munden, nga feja juaj." (El Bekare 217) Dhe shikoni në sintagmën "la jedhalun" e cila tregon vazhdimësi dhe qëllim "hatta jeruddikum an dinikum" lufta vazhdon dhe është e pandërprerë përdërisa në tokë të ketë të vërtetë dhe të pavërtetë, Iman dhe Kufri.

E nga të mirat e Allahut është që ka thënë "in istetalu" është e kufizuar me "in" kusht që do të thotë dyshim, prandaj, Insha-Allah, ata nuk do të kenë sukses në atë.

Përktheu Omer Kajoshaj

„Ngrihu se të ka falur All-llahu” ...

(transmetuar nga Muslimi)

"Është obligim në besimin tonë shpresa e madhe në mëshirën dhe faljen e All-llahut..."

Shejkh Abdull-llah Siraxhuddin, "Et-tekkarrubu ilallah", fq. 191.

Janë të shumta Ajetet Kur'anore, që bëjnë fjalë dhe na tregojnë për mëshirën dhe faljen e Krijuesit të Gjithësisë. Edhe në hadithet e shumta të Profetit tonë (a.s) gjejmë argumente të shumta në lidhje me këtë temë.

Mëshirimi, në vetvete është një prej 99 cilësive të All-llahut të Madhëruar, me të cilat Ai i është prezantuar krijesave të Tij. Në Kur'an mësojmë se Ai (xh.sh) është: "Mëshiruesi, Mëshirëbërësi" (Kur'ani 1:3). Po në Fjalën e Tij, Krijuesi i Gjithëpushtetshëm, i drejtohet robërve të Tij, duke i nxitur që të punojnë mirë dhe të mos bëhen pesimistë ndaj faljes dhe mëshirës së Tij: "Thuj: "O robërit e Mi, të cilët e kenë ngarkuar veten tuaj me shumë gabime, mos e humbni shpresën ndaj mëshirës së All-llahut, pse All-llahu i falë të gjitha mëkatet. Ai është shumë Falës dhe është Mëshirues!" (Kur'ani 39:53) Po të vështrijmë me vëmendje në disa pjesë të këtij ajeti, do të gjejmë një mënyrë shumë të dashur me të cilën All-llahu i drejtohet robërve të Tij që të mos humbasin shpresën ndaj mëshirës së All-llahut. Kjo mënyrë komunikimi, shumë e ngrohtë, hap dyert e thirrjes për mbarë njerëzit, që kanë gabuar e që kanë devijuar nga rruga e udhëzimit që të mos harrojnë se dera e madhe e faljes dhe e mëshirës së All-llahut është përherë e hapur për pendimin dhe kthimin e tyre të sinqertë.

Po të thellohem pak më shumë në mrekullitë e Fjalës së All-llahut, do të mësojmë se Vetë Ai, e ka shoqëruar Madhësitinë e Tij zotëruese ndaj gjithçkaje me

mëshirimin. Na mëson: "Mëshiruesi që qëndron mbi Arsh" (Kur'ani 20:5) Ai fare mirë mund të kishte cilësuar një tjetër prej 99 emrave a cilësive të Tij, por fakti është se All-llahu (xh.sh), në këtë rast, ka përdorur më-

ite", e ai e përsëriti për të tretën herë. Pas kësaj Profeti (a.s) i tha: "Ngrihu se të ka falur All-llahu" (transmetuar nga Muslimi).

Sa madhështore është kjo fjalë: "Ngrihu se të ka fa-

thënë): "Zoti ynë, Ti me mëshirën dhe me diturinë Tënde ke përfshirë çdo send, prandaj fali ata që u penduan dhe ndoqën rrugën tënde dhe ruajt ata nga dënimi i xhehennemit!" (Kur'ani 40:7).

shirimin. Dhe kjo ka ndodhur në më të rëndësishmin dhe më delikatin komunikim të Madhështisë së Tij gjithëpërfshirëse. Ky ajët, duhet t'i shërbejë çdo kryefamiljari, çdo drejtuesi, çdo udhëheqësi e çdo njeriu që qëndron mbi dikë a një grupi shoqëror, që të ndërtojë raportet dhe marrëdhëniet e tij me të tjerët mbi baza mëshirimi, jo diskriminimi e përbuzje, jo kërcënimi e dhunimi të të drejtave njerëzore apo vetë dinjitetit human. Ndër muslimanë, kjo marrëdhënie është esenciale, e kështu duhet të jetë!

Në thesaret e Traditës Profetike, shembujt e mëshirës dhe faljes së All-llahut, që na i ka mësuar Profeti (a.s) janë të shumtë. Në njërin prej tyre, tregohet se një burrë erdhi te Profeti (a.s) dhe i tha: "I shkreti unë për gjynahet e mia!". Profeti (a.s) iu drejtua: "Lutu: All-llahumme falja Jote është më e gjerë se gjynahet e mia dhe Mëshira jote është më shpresdhënëse për mua se punët e mia". Burri e tha këtë lutje, e Profeti i tha: "Përsërite" dhe ai e përsëriti. Profeti sërisht i tha: "Përsë-

lur All-llahu" (transmetuar nga Muslimi). Ajo na mëson të mos harrojmë moralin e faljes në mes nesh. Ajo na nxit të përhapim mesazhin e faljes në mes nesh. Ajo na udhëzon që të vishemi me moralin e lartë të udhëzimeve Kur'anore dhe të traditës profetike: "Ngrihu se të ka falur All-llahu" (transmetuar nga Muslimi), e të mos harrojmë se sado të mëdhenj që të dukemi e sado të lart që të mbërrijmë, përherë do të kemi nevojë të trokasim në dyert e pendimit e faljes. Me fjalë të tjera: përherë jemi nevojtarë të mëshirës, e kush është nevojtar i mëshirës, mëshiron, fal dhe e hedh shikimin përtej situatave të një çasti a një momenti, sado delikat të duket ai, në pamje të parë!

All-llahu i Madhëruar, për të na e bindur zemrën se mëshira dhe falja e Tij janë të pakufishme, na shtoi me lajmin e lutjes së melekëve të Tij të afërt, për faljen dhe mëshirimin tonë:

"Ndërsa ata (melekët) që e bartin Arshin dhe ata që janë përreth tij, e lartësojnë me falënderim Zotin e tyre, i besojnë Atij dhe i lutën t'i falë ata që besuan (duke

Kjo do të thotë, se Ai me Madhërinë e Tij, ka udhëzuar edhe melekët që të lutën për ne. E ne duhet të jemi të sigurt se Ai (xh.sh) e pranon lutjen e tyre. Ai, s'i kthen pas lutjet e sinqerta. Ah, lutjet e sinqerta dhe sekreti i tyre...

Transmetohet nga Ebu Hurejra (r.a), se Profeti (a.s) ka thënë: [Kur All-llahu krijoi krijesat, shkroi në një libër pranë Tij, mbi Arsh: "Me të vërtetë Mëshira Ime e ka kaluar zemërimin Tim"]. (transmetuar nga Bukhari nga Muslimi)

All-llahut i lutemi të na udhëzojë drejt mëshirës dhe faljes së Tij. Atij i lutemi të na drejtojë, sa herë që hutohemi, drejt mëshirës dhe faljes. Atij i drejtohem, të na ruajë nga padituria në arsyetim, nga mos arsyetimi në dituri, nga mos falja në shoqëri e nga shoqëria e atyre që s'e kuptojnë faljen dhe mesazhet e saja.

"Me të vërtetë Mëshira Ime e ka kaluar zemërimin Tim" ...

Muhamed Sytari

Vlera e fjalëve

“Kush beson në Allahun dhe në Ditën e Fundit duhet të flasë vetëm mirë ose le të heshtë.” (Buhariu, Hadithi 5994)

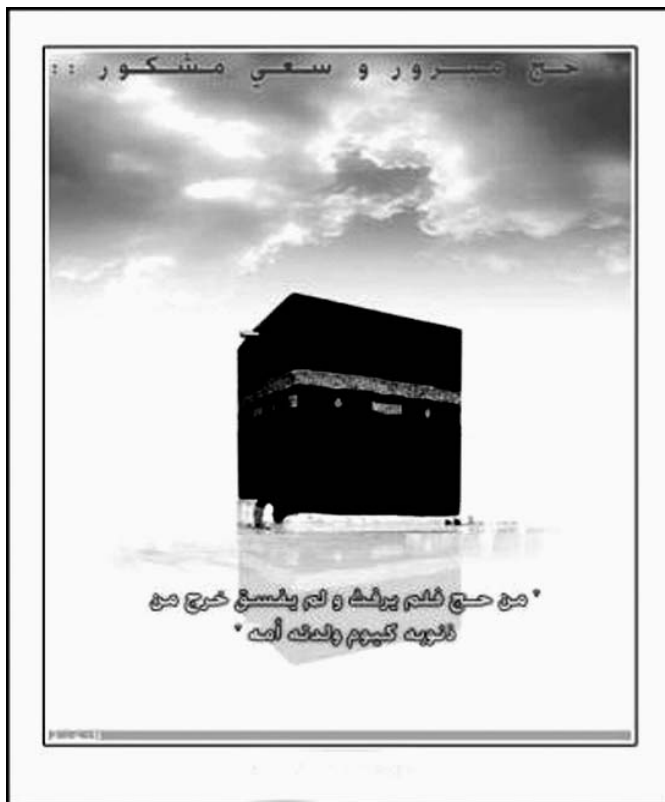
Sahabi i njohur Muadh ibn Xhabal një herë e pyeti Profetin a.s.: “Më trego për një vepër e cila do më çojë në xhenet dhe do të më mbrojë nga zjarri.” “Ti me të vërtetë më ke pyetur për diçka të vështirë” u përgjigj ai (a.s.). “por do të jetë e lehtë mbi atë që e bën Allahu të lehtë. Adhuro Allahun dhe mos i bë shok Atij. Falu rregullisht, jepe zeqatin, agjëro gjatë muajit të Ramazanit, dhe kryej Haxhin.” Dhe pastaj ai tha, “A të tregojë për dyert e së mirës? Agjërimi, është mburojë (mbrojtëse nga mëkatet dhe nga zjarri i Xhehenemit); lëmosha i lan gjynahet sikurse uji e shuan zjarrin; si dhe namazi i mesnatës (namazi vullnetar Tahaxhud).” Pastaj ai këndoi këtë ajet: “**Ata i heqin trupat e tyre prej dyshekëve, duke e lutur Zotin e tyre nga frika dhe nga shpresa dhe nga ajo që Ne u kemi dhënë (pasuri) atyre, ata japin.** (Sexhde, 32:16)

Pastaj ai vazhdoi: “A të tregoj ty për fillimin, shtyllën dhe kulmin e gjithë kësaj? Fillimi është pranimi i Islamit, shtylla e saj është namazi, pika më e lartë e saj është xhihadi.”

Pastaj Profeti (a.s.) pyeti: “A të tregoj ty për gjënë me të cilën varen të gjitha këto?” Ai preku gjuhën e tij dhe tha: “ruaje këtë.” Sahabi Muadh ibn Xhabal e pyeti “A do të japim llogari për të folurit tonë?” për këtë Profeti (a.s.) tha: “Shumë njerëz do të hedhen në zjarr për shkak të gjynaheve të gjuhës.”

Mundësia për të folur dhe për tu shprehur njëri me tjetrin dallon njerëzit nga kafshët. Përdorimi i durit i kësaj dhurate të madhe – apo mungesa e saj – ndan njerëzit e mirë dhe të suksesshëm nga të këqijtë dhe të pasuksesshmit.

Pyetja e Muadhit ishte për suksesin e përjetshëm. Si përgjigje, hadithi përmend të dy llojet e veprave të mira, ato urdhërore dhe vullnetare që përfshijnë të gjithë jetën e njeriut. Por në fund na kujtohet që rezultati i të gjithë këtyre varet nga kontrollimi i gjuhës. Me fjalë të tjera pakujdesia e gjuhës mund të shpoj vrima në të gjitha veprat tona të mira.

Një hadith tjetër thekson të njëjtën çështje por në një mënyrë tjetër: “Çdo mëngjes, kur i biri i Ademit zgjohet të gjitha gjymtyrët e tij bashkë edhe me gjuhën e tij luten: “Frikësohu Allahut për hir tonin sepse fati ynë është i lidhur me tënden. Nëse qëndron i drejtë ashtu do jemi edhe ne. Dhe nëse shkon rrugës së gabuar ashtu do shkojmë edhe ne.” (Tirmidhi, Hadithi 2331)

Edhe një hadith tjetër na kujton për pasojat e mëpastajshme të fjalëve që themi: “Nganjëherë njeriu thotë diçka të pëlqyeshme tek Allahu, por ai nuk e din se sa larg fjalët e tij do të shkojnë. Megjithatë ai fiton Kënaqësinë e Allahut deri në Ditën e Gjykimit. Nga ana tjetër, nganjëherë njeriu thotë diçka jo të kënaqshme për Allahun, ai nuk e din se sa larg fjalët e tij do të shkojnë. Megjithatë ai fiton zemërimin e Allahut deri në Ditën e Gjykimit.” (Musnad Ahmed, Hadithi 15291)

Shoqëria arabe para islamike ishte një shoqëri oratore. Meqë leximi dhe shkrimi nuk ishin aq të përhapura, njerëzit krenoheshin me aftësitë e tyre të përdorimit të fjalëve – në prozë dhe në poezi. Njeriu fitonte

respekt në varësi me fjalët e tija. Vetëm nga përdorimi i fjalëve ata mund të zhyteshin në reputacion, të shpallnin luftëra, dhe të ndikonin në jetë, në të njëjtën mënyrë sikurse tani në kohën tonë mediat moderne, vetëm se këto të fundit me një nivel më të lartë dhe hapësirë më të gjerë. Atëherë kjo gjë ishte fuqi e gjallë sikur fuqia e egërsirave të xhunglës.

Islami e zbuti këtë egërsirë. Ai na rikujtoi neve që çdo dhe secilën fjalë që ne flasim na regjistrohet nga melekët dhe një ditë do të na duhet të qëndrojmë përgjegjës për të gjithë këtë regjistrim. Na kujtoi që madhështia e një personi qëndron jo se sa i shkathët është në përdorimin e fjalëve por sa i kujdesshëm është ai me to. Na kujton se është më mirë të heshtim se sa të themi diçka të keqe. Dhe është më mirë të themi diçka të mirë se sa të heshtim.

Revolucioni social, krijimi i tij ishte i paparashikuar. Prodhoi njerëz të cilët me të vërtetë kuptuan vlerën e fjalëve dhe të cilët i respektonin ato sikurse ato të kishin fuqi. Heshtja e tyre ishte heshtja e reflektimit të qetë. Dhe ata flitnin vetëm kur ata mund të përmirësonin qetë-

inë. A besoni se madje edhe deklaratat e tyre të papërgatitura ishin margaritarë të diturisë.

Sot, kudo ka shkolla ku mësohet të lexosh, shkruash dhe si të flasësh një gjuhë. Por nxënësit e tyre kurrë nuk do të mësojnë si të përmirësojnë këtë fuqi të gjallë; për ta përdorur atë vetëm në përkrahjen e së vërtetës apo në përhapjen e virtytit; dhe mos ta përdorin kurrë në përhapjen e gënjeshtërisë apo të keqes. Ka plot të pamësuar që duhet ti bëjmë nëse duam të dalim nga kjo. Është një gabim i kushtueshëm për besimtarin të mendojë që biseda është e lirë; që mund të thuash çfarëdo që është me vend pa asnjë shqetësim për pasojat e mëpastajshme.

Kjo sjellje, shumë e përhapur sot, qon në të gjitha llojet e gjynaheve: në punë pa dobi, thashetheme, çnderim, josingëritet, arrogancë, ulje e të tjerëve, përgojim, përhapje skandalesh, korrupsion, dhe gënjeshtria. Çdo njëra nga këto janë definuar qartazi nga Kur’ani dhe Hadithi si gjynahe shkatërrimtare. Shërimi nga secila nga këto gjynahe fillon me mësimin e përdorimit me përgjegjësi Islame të gjuhës. Pastaj ka edhe probleme sekondare të shkaktuar nga kjo. Në fakt shumica e problemeve në familje dhe shoqëri janë krijuar ose shtuar nga përdorimi i papërgjegjshëm i gjuhës.

Teknologjitë moderne të komunikimit kanë bërë të mundshme që mesazhet të transmetohen menjëherë, në çast në të gjithë globin. Por, bota në të njëjtën kohë mrekullohet me këto arritje, ajo vazhdon të ngatërrojë shpejtësinë e mesazhit me kualitetin dhe vlerën e saj. Ne mburremi me veten tonë për aftësinë e përhapjes së plehrës rreth botës me shpejtësinë e dritës. Dëshmitar të plehrave që vazhdon vetëm, të dominojnë Internetin. Ne mahnitemi me teknikën e sofistikuar të regjimit të gënjeshtërisë në një mënyrë bindëse. Dëshmitar të makinës Media moderne dhe pikëmbështetjes së saj në mendimet dhe veprimet tona.

Epoka informative gjithnjë e më shumë kërkon udhëzime morale të Islamit.

Khalid Baig
Përktheu Brunilda Brasha

Aktivitet i komisionit për punë me të rinj

Të dielën, më 30.04. 2006., pas namazit të akshahit, në xhaminë e Mezjahit, në Ulqin, Komisioni për punë me të rinj pranë Bashkësisë Islame Ulqin organizoi mbrëmje fetare. Kësaj radhe mysafirë ishin prof. Besim ef. Cura dhe kori "Zëri i së vërtetës" nga Kraja.

Në fillim Medjen ef. Shaptafa, si kryetar i Komisionit, njoftoi xhamatin me ligjëruesin, Besim ef. Curën, i cili pastaj mbajti një ligjëratë të shkurtër me temë "Islami, nevojë e njeriut bashkëkohor". Pas saj, xhema-

tit iu prezantua edhe kori i ilahive nga Kraja, të cilët recituan citate nga Kur'ani, kënduan disa ilahi, salavate dhe përfunduan me tekbiir.

Në këtë tubim morën pjesë rreth 80 vetë. Edhe pse koha ishte mjaft e përshatshme, prezantimi i xhematit nuk ishte në nivel. Vërejtje për këtë bëri edhe Kryetari i Komisionit, i cili tha se "ata që nuk kanë prezantuar sonte këtu për shkak të arsyeshme, e kanë sevapin sikur të kishin ardhur, ashtu sikurse disa nga sahabet që munguan në luftën e

Tebukut; por, ata që mendojnë ndryshe, vetëm se i kanë përvjelur pakëz pantallonat e tyre, kanë hyrë në breg të "detit" dhe kanë frikë që të hyjnë më thellë në këtë det Islam, që të mos mbyten..."

Në fund tubimin e përshëndeti edhe kryeimami, Rexhep ef. Lika, i cili mysafirëve u dëshiroi punë të mbarë dhe suksese, në një kohë që ata harxhojnë kohën e tyre për të përhapur dritën e Islamit, atëherë kur shumë njerëz harxhojnë të holla diku tjetër.

Suad Ukoshata

Orë e mektebit në natyrë

Të shtunën, më 08.04. 2006., nxënësit e Mektebit "Hafiz Ali Riza Ulqinaku" të të dy paraleleve të shkollës së parë, me mualimin Suad ef. Ukoshata, mbajtën një orë në natyrë. Grupi i përbërë nga 30 nxënës bëri një shëtitje deri në ambientin e ullishtës, ku qëndruan përreth dy orë, në shoqërim, mësim dhe lojë. Mualimi organizoi edhe një garë të vogël në futboll dhe shpalli ekipin fitues.

S.U.

Në Ulqin shfaqet filmi dokumentar "Lajmëtari - Muhammedi a.s."

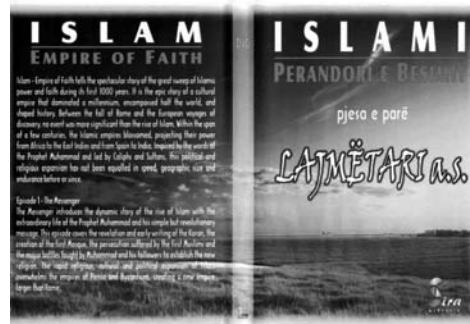
Të dielën, më 09.04. 2006., në sallën e madhe të Qendrës për Kulturë, në Ulqin, Bashkësia Islame saktësisht Komisioni për punë me të rinj pranë Bashkësisë Islame Ulqin, për nder të ditëlindjes së Muhammedit a.s., organizoi një tubim solemn. Mbrëmjen e filloi Kori i kësaj Bashkësie me një ilahi, pastaj tubimin e hapi mualimja Sahiba Goga. Pas saj, foli kryeimami Rexhep ef. Lika, i cili përshëndeti tubimin me disa këshilla të këndshme, pas së cilës u shfaq pjesa e parë e filmit dokumentar *Islami - Perandoria e Besimit* i titulluar "Lajmëtari, Muhammedi a.s.". Ky film është një version anglez i përkthyer nga Libraria "Sira" në Prishtinë, dhe flet për përhapjen spektakulare të fuqisë dhe besimit Islam në 1000 vitet e para të tija. Ndërmjet rënies së Perandorisë Romake dhe udhëtimeve evrop-

iane për hulumtime, asnjë ndodhi nuk ishte më dominuese se sa përhapja e Islamit. Brenda një kohe shumë të shkurtër, Islami shtrihet në mbarë Afrikën veriore deri në Maroku e Spanjë, si dhe në Lindje deri tek India.

Pjesa e parë, e shfaqur në këtë mbrëmje, flet për jetën e Muhammedit a.s., fillimin e shpalljes, për vuajtjet dhe persekutimet e besimtarëve, migrimin e tij në Medine, për luftërat e para kundër pa besimtarëve dhe sukseset e muslimanëve në to, ndërtimin e xhamisë së parë, etj.

Filmi u mirëprit nga të gjithë të pranishmit. Salla ishte e vogël për të pranuar të gjithë të interesuarit, kështu që shumë prej tyre qëndruan edhe në këmbë. Në fund, Sahiba Goga lajmëroi edhe shfaqjen e shpejtë edhe të dy pjesëve të tjera të këtij dokumentari.

S.U.

Povodom sjećanja na rođenje Božijeg Poslanika, u Tuzima održan mevlud

Zamjenik reisu-l-uleme BiH u Tuzima

Gost i hatib džume namaza u Tuzima, 21 aprila ove godine, bio je naibu reis Islamske zajednice u BiH, hfz. Ismet ef. Spahić. Zamjenik reisu-l-uleme je u prepunoj Ćazim-begovoj džamiji govorio o poslanstvu najčasnijeg Božijeg roba i Poslanika, Muhammeda, a.s.. On je kroz hadis «da Allah ne bi stvorio život da nije namjerio stvoriti Muhammeda, a.s.», naglasio kosmički značaj misije najodab-

ranijeg Poslanika. Musafir je podsjetio i na etičku stranu islama, za koju je kazao da predstavlja moralni zakon, koji je potreban i vjerniku i nevjerniku, jer ćemo svi pred Allaha izaći.

- Islam čovjeku podstiče savjest i čini ga čovjekom, jer se ne može nakon učenja bismile ići u prevaru ili neko drugo zabrano djelo. Allah je svemu odredio rok trajanja i čovjeka

samo vjera može očuvati da ostane čovjek – kazao je Ismet efendija. Osvrnuvši se na stanje muslimana on je podsjetio da su prošle i ranije nevolje i napadi na islam, te da će ummet nadjačati i prevazići aktualne napade na islam i muslimane.

Veći dio hutbe gost je posvetio mevludu i u tom kontekstu naglasio da protivljenje mevludu predstavlja, kako je kazao,

protivljenje tradiciji i islamu.

- Ovo je mjesec mevluda u kojem treba da budimo ljubav prema Poslaniku i da mu šalje-mo salavate – kazao je hafiz.

Nakon džume namaza poslučen je mevlud. Pored zamjenika reisu-l-uleme i članova hora Ćazim-begove džamije, mevlud su učili: muftija Jusuf ef. Đoković, sekretar Mešihata, Bajro ef. Agović, tuški glavni imam, Islam ef. Pepić i imami Saćir

ef. Smajlović i Mehdiya ef. Demirović.

Posjetu hafiza Spahića i mevlud organizovali su Odbor IZ Tuza i NVO «Šeher», uz poseban angažman predsjednika Odbora Tuza i Podgorice, Vahida Dizdarevića i Nedžada Dreševića.

Poslije svečanog ručka, uvaženi musafir je u pratnji domaćina nastavio put za Skadar.

M. Demirović

Čuvajte vjeru kao što ste je i do sada čuvali

U izjavi za ELIF, hfz. Ismet ef. Spahić je izrazio želju da mjesec mevluda oživi sjećanje i ljubav prema Poslaniku Muhammedu, a.s. i da vjernici iskoriste dunjaluk za sticanje dženneta.

- Veoma sam zadovoljan kada vidim džemat koga čini osamdeset odsto omladine, koja nije opterećena nasljedem ateizma i to mi ulijeva nadu. Muslimanima u Crnoj Gori želim da nastave čuvati vjeru, jer su je i do sada brižno čuvali, a ona je najveće bogatstvo – poručio je hafiz.

Aktivnosti povjereništva IZ u Pljevljima

Povjereništvo IZ u Pljevljima je svoju aktivnost baziralo na obnovu Husein-pašine džamije i druge poslove koji prate ovaj historijski projekat. Posebno je važno organizovati logistiku za tehničko osoblje, kao i obezbijediti usluge za formiranje gradilišta i izvođače radova.

Obnova Husein-pašine džamije je sve više predmet interesovanja, kako pljevaljskog stanovništva, tako i brojnih posjetilaca koji dolaze u Pljevlja, povodom raznih aktivnosti.

Tako je u ranije najavljenj posjeti islamskoj zajednici Pljevlja, 5 aprila boravila četvoročlana delegacija francuske ambasade u SiCG, koju je predvodio Drugi savjetnik, Didier Larroque. Goste iz Francuske je posebno interesovao položaj Bošnjaka u Pljevljima, kao i rad Islamske zajednice. Nakon dužeg razgovora, gosti su posjetili i Husein-pašinu džamiju i upoznali se sa aktivnostima oko njene restauracije.

Isto tako je 19. aprila, ambasador Češke republike u SiCG, Ivan Jestrab, sa saradnicima u predstavnicima SO-e Pljevlja, posjetio Husein-pašinu džamiju, gdje je razgovarao sa predsjednikom Povjereništva, Bahrijom Brahićem, i predsjednikom Odbora za sanaciju Husein-pašine džamije, Mersudinom Memićem.

Goste je posebno interesovalo kako teku pripreme oko sanacije džamije i poželjeli su da se svi poslovi oko ovog projekta uspješno završe.

Jakub Durgut

Održana mevludska svečanost u Bijelom Polju

Kao i ranijih godina, u Bijelom Polju je i ove godine održana svečanost povodom podsjećanja na rođenje Muhammeda, a.s..

Program u organizaciji Odbora IZ Bijelog Polja, izveden je u Centru za kulturu «Vojislav Bulatović Strunjo».

Svečanost je započeo hor IZ Bijelo Polje «Firdews», a nastavljena je učenjem ašereta glavnog imama u Bijelom Polju, hadži Alena ef. Hasića.

Programu su, pored velikog broja vjernika i građana, prisustvovali i muftija sandžački, Muamer ef. Zukorlić, predsjednik Opštine Bijelo Polje, gospodin Tarzan Milošević, ministar u Vladi RCG dr Suad Numanović, predsjednik Odbora IZ Bijelo Polje, imami sa područja Bijelog Polja i okruženja.

U dijelu programa, obratio se muftija sandžački koji je istakao da je ovo prilika da zastanemo i da se dubinom svoje duše i sjajem svoga razuma, podsjetimo ko je Muhammed a.s., šta je bio njegov put i šta to za nas znači.

- Prvi dio šehadeta je Ešhedu en la illah ilallah - svjedočim da nema drugog Boga osim Allaha dž.š., a drugi dio je ve ešhedu enne Muhammeden abduhu en resulu-hu - Muhammed je Njegov rob i Njegov Poslanik. Ovo prvo je znanje da je Allah jedan i da mu se ne pripisuje drugo. Ovo prvo je cilj, a ovo drugo je put, način i spoznaja koja nam je objavljena u Kur'anu preko Muhammeda a.s., posljednjeg Allahovog vjerovjesnika – kazao je muftija. „Prvo svjedočenje je cilj a drugo je put i način spoznaje da je Muhammed, s.a.v.s., Njegov vjerovjesnik, a isto tako i Allahov rob, koga je Uzvišeni poslao da nam pokaže da je islam primjeren čovjeku i da je mogući, i da

Hor «Firdews»

on svojom praksom to potvrdi. I zbog toga islam postoji svih ovih 14 stoljeća. Zato se islam osjeća na svim poljima - zbog svoje istine“ – zaključio je muftija.

Irfan ef. Hasanović je istakao kako je ponosan na to što je sljedbenik Muhammeda a.s., i rekao da muslimani priznaju i prethodne Allahove knjige i poslanike.

Novoizabrani predsjednik Odbora Islamske zajednice Bijelo Polje, prof. Mithat Bahović, naglasio je da će Odbor IZ-e težiti transparentnom, efikasnom, i efektivnom radu, uz uključivanje zvaničnih institucija državnog i privatnog sektora kako bi unaprijedili usluge službi koje funkcionišu u okviru IZ-Bijelog Polja. On je dodao da je glavni cilj Odbora osnaživanje Islama kroz uspostavljanje povjerenja u zajednici i upućivanja na dobro a odvratanja od zla. Bahović je najavio mnoge inicijative u narednom periodu, od kojih je posebno izdvojio izgradnju nove džamije u Bijelom Polju, kao realnu potrebu bijelopoljskog džemata.

Nijaz Mušović

Zadužbina Husein-paše Boljanića biće sačuvana

Radovi na sanaciji Husein-pašine džamije u Pljevljima počeli su 25. aprila i trajaće narednih pet mjeseci, kako je sanacionim projektom i predviđeno.

Projekat sanacije su zajednički uradili Građevinski fakultet iz Podgorice i Građevinski fakultet iz Sarajeva. Kompletnu projektnu dokumentaciju sa istražnim radnjama u iznosu od 30 000 eura, finansirao je Rudnik uglja Pljevlja.

Kompletne radove na džamiji, predviđene projektom u iznosu od 256.479,70 eura, finansiraće, takođe, Rudnik uglja Pljevlja.

Priprema sanacije Husein-pašine džamije, trajala je tri godine i za to vrijeme su se tačno utvrdili svi poslovi koje zahtijeva ovaj projekat.

Sanacija džamije je predviđena u dvije faze. U prvoj fazi predviđeno je: ojačavanje temelja džamije i hidroizolacija, ojačavanje objekta u tri nivoa i ojačavanje kupole karbonskim trakama, izrada podne izolacije, promjena patosa i kompletne stolarije, sanacija munare i postavljanje novog bakarnog pokrivača na krovu džamije i munare.

Radove izvodi sarajevsko preduzeće „SIKRA“, koje je steklo

Radovi na sanaciji Husein-pašine džamije

vrhunske reference na sanaciji Begove i Čekrekćijine džamije u Sarajevu, džamije u Počitelju i Starog mosta u Mostaru. Zamoljen da prokomentariše početak radova, direktor preduzeća „SIKRA“, Nedim Stambol, kratko je prokomentarisao: „Mi ne pričamo riječima, mi govorimo djelima, a razgovaraćemo kad završimo“.

Istovremeno sa izvođenjem ovih radova, aktiviraće se i druga faza sanacije koja predviđa istražne radnje na enterijeru i eksterijeru džamije, a istražne radnje će vršiti zajednički Zavod za zaštitu spomenika kulture sa Cetinja i Zavod za zaštitu spom-

enika kulture iz Sarajeva.

Husein-pašina džamija je sagradena 1569 godine, a zadužbina je Husein-paše Boljanića, rođenog u Boljanićima, udaljenim oko 20 km od Pljevalja, i jedini je sačuvani objekat ove vrste na prostoru Crne Gore.

Na osnovu rješenja br. 01-1779/1-61, od 22. 11. 1961 godine, Husein-pašina džamija je uvedena u registar nepokretnih spomenika kulture Crne Gore, kod Zavoda za zaštitu spomenika kulture Crne Gore, u registru br. 333, knjiga II strana 263-264.

Početni radovi su u toku i za sada se odvijaju planiranom dinamikom. *Jakub Durgut*

Održana mevludska svečanost u Podgorici

Podgorica - U Starodoganjskoj džamiji je 10. aprila, kao i u gotovo svim džamijama u Crnoj Gori, u znak sjećanja na rođenje posljednjeg Božijeg Poslanika, Muhammeda, s.a.v.s., održan mevlud. I ove godine svečanost je organizovao vrijedni džematlija, hadži Ferid Alivodić koji, evo već nekoliko godina, okuplja rodbinu, komšije i ostale džematlije da zajedno obilježe dan rođenja najčasnijeg roba, Muhammeda, s.a.v.s..

Značaj ove manifestacije za Podgoricu, a i druge gradove, velik je iz nekoliko razloga: tom prilikom se džematlije međusobno upoznaju, družbe, informišu o životu Muhammeda, s.a.v.s., i o drugim islamskim propisima. Tako su iz podgoričke džamije slati salavati posljednjem Božijem Poslaniku, a.s., učili se Kur'anski ajeti i kazivale riječi o vjeri islamu uopšte i o Muhammedu, s.a.v.s., posebno.

Ovakvi skupovi bi treba-

lo da se što češće organizuju radi pozitivnog uticaja koji mevlud ostavlja na džematlije.

Nakon proučenog mevluda, glavni imam Džemo ef. Redžematović kazao je par riječi o medijskom ratu koji se vodi protiv muslimana i o njegovim posljednjim refleksijama u vezi Poslanika, s.a.v.s., ukazujući na pozitivne reakcije muslimana koji su bili spremni dati svoj život, imetak, vrijeme i trud u odbrani Muhammeda, s.a.v.s.. Nakon toga on je najavio muftiju Jusufa ef. Dokovića da se obrati skupu što je on i učinio na zaista divan način. Mevludu su prisustvovali i imami Šaćir ef. Smajlović i Ferid ef. Orahovac.

Ovom prilikom zahvaljuje se organizatoru i svima koji su učestvovali u učenju i slušanju mevludi-šerifa sa molbom Allahu, dž.š., da ih uputi Muhammedovim, s.a.v.s., stopama. *Asmir Pepić*

U Rožajama održana svečanost povodom prisjećanja na rođenje Poslanika

Dana 10. 04. 2006. godine, u Kućanskoj džamiji u Rožajama, prisjetili smo se našeg Poslanika i miljenika Muhammeda a.s. sa prigodnim predavanjem o njegovom životu, djelovanju i ophođenju prema ljudima. Predavanje je održao Musa Sanin, koji je ujedno i predstavio džematlijama njegovu novu knjigu "Kako su završili oni koji su vrijedali Muhammeda a.s."

Nakon njegovog izlaganja, nastupio je hor "Nur" iz Rožaja - izvođenjem ilahija i recitovanjem pobožnih spjevova islamske tematike iz naše lijepe bošnjačke književnosti, kao i učenjem nekoliko citata iz Kur'ana. Program je završen dovom koju je proučio Rah-

man ef. Kačar.

Po završetku programa, džematlije su bile u prilici da dodu do najnovijih izdanja izdavačke kuće "El-Kelimeh" iz Novog Pazara.

Iste večeri i na lokalnoj televiziji APR gostovao je Musa Sanin, koji je govorio o rođenju našeg resula i istakao taj događaj kao najznačajniji u istoriji ljudskog roda.

Na pomenutoj televiziji predstavio se i naš novi hor "Bulbuli" izvođenjem ilahija i recitovanjem svojih pjesama pobožnog sadržaja. Hor je oformio Ramiz ef. Luboder, koji je izvanredno osmislio program za ovu prigodu, a njegovi mališani sve to uspješno izveli. *Džemal Dacić*

Delegacija Islamske zajednice na obilježavanju Dana djece u Turskoj

Na poziv predsjednika istanbulske gradske opštine Esenyurt, reis IZ-e Crne Gore, Rifat ef. Fejzić i glavni imami Podgorice i Rožaja, Džemo Redžematović i Ernad Ramović, boravili su u višednevnoj posjeti Turskoj. Povod poziva je obilježavanje nacionalnog praznika Dana djece, 23. april, povodom kojeg širom Turske borave ugledni gosti ali i djeca iz cijelog svijeta. Pored delegacije Islamske zajednice Crne Gore, kao i pomoćnika ministra obrazovanja u vladi Republike Crne Gore, gospodina Čazima Fetahovića, na skupu su boravili i ugledni političari iz zemalja regiona.

Centralna proslava se održala na opštinskom trgu gdje su nastupili folklorni ansambli iz Turske i nekoliko zemalja regiona, među kojima i KUD „Vrelo Ibar“ iz Rožaja, kojeg je predvodio koreograf Ibiš Kujević. KUD „Vrelo Ibar“ je znalacki

predstavljao Crnu Goru i pobrao nagrade i najduži aplauz nekoliko hiljada okupljenih građana.

Nakon ugodnog boravka kojeg je domaćin pripremio u Istanbulu, reis IZ-e je sa delegacijom boravio u Ankari gdje je imao više značajnih sastanaka. Susreo se sa zamjenikom reisa Turske, gospodinom Fikr-

etom Karamanom, sa potpredsjednikom TIKA-e (Vladina organizacija za saradnju i razvoj), Musa Kulaklikayaom, sa savjetnikom premijera Republike Turske, gospodinom Saitom Yusufom, sa savjetnikom ministra za Balkan, gospodinom Abdullahom Uluyurtom i mnogim drugima. *Dž.R.*

Vjerski život džemata u Frankfurtu

U frankfurtskom džematu (IKC), 16. aprila 2006, održana je mevludska svečanost.

Povod svečanosti bio je podsjećanje na rođenje Božijeg Poslanika Muhammeda a.s., o čijem je životu i djelu govorio h. Ahmed ef. Kajošević. Takođe, mevlud je bio i prilika da se iskaže zahvalnost vrijednom članu našeg džemata, penzioneru, h. Vahidu Behriću, koji odlazi u Bosnu i Hercegovinu, kao i da se uruče nagrade najuspješnijim polaznicima vjerske pouke.

Program su izveli polaznici vjerske pouke, kojima se pridružio i hadži Vahid Behrić.

Pored ranije pensionisanih h. Jusufa Džafića, h. Ahmeda Čepala, h. Abdulaha Softića, h. Izeta Muslijevića, h. Fadila i Mustafe Čehića, Hazira Bajramija, Abdurahmana, Mumina, Hakije, Šabana i Halila Čauševića, hadži Vahid je jedan od osnivača našeg džemata još davne 1977. godine. Naš džemat je osnovan prvi u Njemačkoj, ali je džemat u Aachenu sudski registrovan prije, pa se zato i vodi kao prvi u Njemačkoj.

Vrijedni hadži Vahid je bio „grlo i duša“ ovog džemata.

Najmlađi učesnici programa

Redovni mujezin, učeč mevluda, zamjenik imama (ponekad i vjeroučitelj), dugogodišnji član Odbora, vrijedni učeč Kur'ana koji prouči po pedesetak hatmi godišnje za koje nikada nije htio uzeti ni malu hediju. No, juče je to morao učiniti. Primio je veoma skromnu hediju, jednu knjigu od našeg dugogodišnjeg imama h. Ahmeda ef. Kajoševića, koji mu se zahvalio na saradnji, vjernosti i privrženosti našem džematu i svemu drugome što krasí ovog čovjeka i izrekao najbolje riječi o vrijednosti našeg h. Vahida.

Hadži Vahid odlazi u svoju Fojnicu. Obecao nam je da će nas posjećivati prilikom dolaska u Frankfurt, a mi ćemo s nestrpljenjem očekivati susret s njim.

Na kraju programa, predsjednik Centra, Ismet Abdurahmanović, podijelio je novčane nagrade najuspješnijim polaznicima vjerske pouke, a njih je bilo devetoro. Teško je bilo njih devetoro izdvojiti od ostalih polaznika, ali po raznim kriterijumima, i to se moralo učiniti. Oni su bili najbolji u raznim disciplinama, a naroči-

to u pismenim zadacima, od kojih je pored znanja, čak i rukopis igrao ulogu.

Oni će inša-Allah uzeti učesća na takmičenju polaznika vjerske pouke oblasti Hessen.

Evo i njihovih imena: Merisa Čakrlija, Samira Dacić, Sanela Kurtanović, Alma Bajraktarević, Melida Džanković, Samed Bronja, Samir Kurtanović, Dženita Džanković i Imran Džanović.

Mevlud je bio džematski, a naše sestre (da ih Allah dž. š. nagradi) pripremile su dosta tradicionalnih specijaliteta iz Bosne, Sandžaka i Kosova.

26. marta u našem džematu održana je Izborna skupština na kojoj je Odbor osvježen novim članovima.

Džemat IKC-a u narednom periodu očekuje još niz događaja. Jedna sestra njemačkog državljanstva izgovoriće, 23. aprila, kelimei-šehadet i tako postati muslimanka.

13. maja u Koblencu dječija fudbalska ekipa IKC-a probaće sa na turniru sa 20 njemačkih ekipa iz regiona Rheinlandpfalz, a od 3 do 5 juna sa oko tridesetak drugih ekipa u Frankfurtu na Majni.

Meho Dogić

Bosanski hor gostovao u Ankari

Fatýh Sultan Mehmed ponovo osvaja

U prepunoj dvorani Anatolia showland-a u Ankari, 9. aprila, održan je koncert ilahija i kasida. "Slobodno možemo reći da nas je Fatih večeras ponovo osvojio, ali ovoga puta iz Bosne..." - jasno su se mogli čuti komentari iz publike, kojoj se predstavio hor "Fatih Sultan Mehmed" iz Sarajeva. Zbog velike zainteresovanosti, koncert se ponavljao tri puta. Nekoliko hiljada građana s oduševljenjem pratilo je program koji je trajao skoro tri sata. Povod koncerta bio je mevlud - rođenje Pejgamb- era a.s..

Pored ostalih sadržaja programa i predavanja koji su počela nekoliko dana ranije, a trajala do 20 aprila, publika je imala prilike da se djelimično upozna i sa bosanskom kulturom.

Da ljepota bude veća, doprinjeli su članovi hora i saradnici među kojima je bilo i Srba i Hrvata i Bošnjaka. Prema riječima glavnog dirigenta, ovo treba da predstavlja pomirenje, odnosno da ostale generacije rastu izvan mržnje i ratova.

Program je započeo osmanskim maršom, maršom koji je pratio Fatih tokom osvajanja Bosne, a nastavljen je s prepoznatljivim ilahijama na turskom, arapskom i bosanskom jeziku, kao i recitacijom jednog mladića koji je sa suzama u očima kazivao šta je Bosna i čija je to zemlja, što je na publiku ostavilo poseban utisak.

Ovaj hor nastavlja turneju po Istanbulu, Sakaraji, Bursi i Izmiru.

Ajdin Rakić

Protokol:

Reis razgovarao sa američkim konzulom

Reis Islamske zajednice u Crnoj Gori, Rifat ef. Fejzić, posjetio je, 22. aprila, konzulat Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici. Tom prilikom reis je sa konzulom, gospodom Arlene Ferrill, razgovarao o stanju i perspektivi muslimana i Islamske zajednice u Crnoj Gori. Sastanku su prisustvovali savjetnik za politička i ekonomska pitanja američkog konzula, dr Alan J. Carlson i PR Mešihata Omer ef. Kajoshaj.

ELIF

Obnova Vakufske kuće u Beranama

Berane - Na inicijativu brojnih građana Berana, nedavno je formiran Odbor za rekonstrukciju i sanaciju Vakufske kuće kod česama - Mesdžida u centru grada.

Taj objekat islamske kulture i arhitekture potiče i 1883. godine i do prije dvadesetak godina, predstavljao je jedinu javnu česmu u Beranama, ali je sada u veoma lošem stanju.

Prema predračunskim procjenama, za obnovu Vakufske kuće potrebno je 60.000 eura.

Odbor za rekonstrukciju tog dravnog objekta, održao je sas-

tanak sa predsjednikom Opštine, Reljom Jovančevićem, koji je, prema riječima predsjednika Odbora za rekonstrukciju, Hafiza Novalića, obezbijedio novac za izradu projektne dokumentacije, a pored toga, tokom izgradnje i nakon toga, pomenuti objekat će biti oslobođen plaćanja svih komunalnih dažbina.

Novalić je kazao da se Odbor za rekonstrukciju Vakufske kuće obratio predsjedniku Vlade, predsjedniku Republike, svim ministarstvima u Vladi RCG, svim predsjednicima opština u Crnoj Gori, svim privat-

nim i društvenim preduzećima u Republici, kao i gradonačelnicima susjednih opština u Srbiji, Sjenice i Novog Pazara.

On je kazao da je izrada projektne dokumentacije u toku, a taj posao je povjeren preduzeću "Arhing", odnosno arhitekti Rifatu Alihodžiću iz Bijelog Polja.

Novalić je napomenuo da Odbor za rekonstrukciju i izgradnju Vakufske kuće u Beranama ima sedam članova koji predano rade kako bi rekonstrukcija objekta započela u što kraćem roku.

(Vijesti)

Susreti Bošnjaka Sjeverne Amerike u Čikagu

Asocijacija Kongres Bošnjaka Sjeverne Amerike, objavila je da će se 11. Susreti Bošnjaka Sjeverne Amerike održati u Čikagu od 26 do 29. maja 2006. godine.

- Prvog maja 2006. godine navršava se tačno stotinu godina od kako je utemeljena prva bošnjačka nacionalna organizacija u Sjevernoj Americi, pod imenom Uzajamno potpomagajuće muslimansko društvo - Dzemijetul Hajrije Chicago. Kroz cijelo stoljeće u kojem je ovo udruženje iz Čikaga doživjelo svoju evoluciju i brojne transformacije možemo reći da je očevalo do današnjeg dana i ostavilo nam

svima u nasljeđe svih pet elemenata specifičnog bošnjačkog nacionalnog bića: islam, bosanski jezik, bošnjačku kulturu, tradiciju i običaje. Na ovaj način kao nacija kroz cio jedan vijek Bošnjaci Sjeverne Amerike su očuvali svoju posebnost i oduprli se negativnoj asimilaciji koja je tako snažno izražena i američkom melting potu i kanadskom kulturnom mozaiku - kaže se u saopštenju organizatora Kongresa Bošnjaka Sjeverne Amerike.

Organizator je predvidio da se drugog dana programa, skupu obrati i reis Islamske zajednice u Crnoj Gori, Rifat ef. Fejzić.

M.D.

Pronađena piramida u Bosni?

Semir Osmanagić izjavio je da je pronađen krunski dokaz da se na mjestu Visočica, kod Sarajeva, nalazi piramida

"Nekoliko sondažnih bunara koji su iskopani na sjeveroistočnoj strani Visočica, otkrili su pravilno odsječene kamene blokove ravne površine, dimenzija četiri puta četiri metra", rekao je osnivač Fondacije "Arheološki park: Bosanska piramida Sunca" u Visokom.

Osmanagić je rekao da precizno odrezane ivice ploča ukazuju na djelo ljudskih ruku, kao i da to jasno pokazuje da su blokovi piramide slagani jedan na drugi tako da čine kolosalnu građevinu.

On kaže da postoje brojni dokazi za hipotezu da je brdo Visočica kolosalna kamena struktura piramidalnog oblika - zbog vizuelne pravilne geometrije, precizne orijentacije prema stranama svijeta, geološko-sedimentoloških dokaza sa terena i analize satelitskih snimaka.

Prema njegovim riječima, satelitski termalni snimci potvrđuju osobine vještačke građevine, kao i kompleksi podzemnih tunela na dionici Ravne-Vi-

sočica-Plješevica-Krstac, ali i zbog pravilnih "terasa" na geodetskoj mapi.

Istraživanje na Bosanskoj piramidi Sunca do sada je donijelo nezavisne potvrde teza o postojanju piramida. Geodetski zavod BiH uradio je analizu dimenzija sjeverne stranice Bosanske piramide Sunca. Zaključeno je da je dužina svih stranica po 365 metara i one obrazuju jednakokranični trokut od stepeni na svakom uglu.

Nedavno su putem automatskog satelitskog detektora linearnih anomalija, geofizičari Fondacije "Arheološki park: Bosanska piramida Sunca", potvrdili da brdo Visočica kod Visokog vjerovatno krije Piramidu Sunca. Na poziv Fondacije, vodeći egipatski stručnjaci za piramide posjetili u maju i avgustu arheološko nalazište u Visokom.

Arheolozi BiH traže zaštitu Visočice od «diletanta» koji traži piramide

Arheolozi i historičari iz BiH zatražili su, 22. aprila, od institucija BiH da hitno ponište nezakonito izdate dozvole za iskapanje na lokalitetu Visočica

kod Visokog, koje na toj arheološkoj zoni obavlja "nestručno lice u potrazi za navodnim piramidama".

U saopštenju za javnost, 22. potpisnika iz Sarajeva, Zenice, Bijeljine, Tuzle i Mostara ističu da će, u suprotnom, o svemu obavijestiti svjetske asocijacije i zatražiti zaštitu nacionalne baštine od vlastite administracije.

"Neshvatljivo je da se diletantu dozvoli da rovi po zaštićenoj arheološkoj zoni, uništava nekropole stećaka, ostatke praistorijskog, rimskog i srednjovjekovnog doba, što su arheolozi i istoričari već davno pretražili, a rezultate objavili u naučnim časopisima i edicijama", stoji u saopštenju, koje su prenijeli elektronski mediji.

Potpisnici saopštenja ističu da je na ovim prostorima krajnje nebulozno i pomisliti, a kamoli tražiti piramide.

Oni ukazuju da su u vrijeme, u koje samozvani slobodni istraživač Semir Osmanagić stavlja ove piramide, ljudi u Evropi živjeli u pećinama, nijesu znali graditi ni kuće, nijesu poznavali metal, služili su se kamennim oruđem, zagrtali se kožama divljači, itd.

Pripremio M.D.

I pored primjedbi Savjeta Evrope, Skupština Srbije usvojila Zakona o crkvama

Obredi u bolnicama i školama

Poslanici u Skupštini Srbije usvojili su, 20. aprila, Zakon o crkvama i vjerskim zajednicama.

Tim zakonom predviđena je saradnja države sa crkvama i vjerskim zajednicama, uključujući i materijalnu pomoć države.

Zakon je usvojen i pored ocjena Savjeta Evrope da nije u skladu sa evropskim standardima.

Zakonom je zabranjena vjerska diskriminacija, kao i prinuda o izjašnjavanju o vjeroispovjesti, a crkve i vjerske zajednice nezavisne su od države i jednake pred zakonom.

Na zahtjev nadležnog organa, bogoslužjenje i vjerski obredi se mogu obavljati i u bolnicama, policijskim i vojnim objektima, zavodima za izvršenje sankcija, a u školama i ustanovama socijalne i dječje zaštite samo u prigodnim prilikama.

Sveštenici ne mogu biti pozvani na odgovornost pred državnim organima za svoje postupanje pri obavljanju bogoslužbene djelatnosti, po zakonu imaju pravo da učestvuju u svim vidovima javnog života, a država ne može ograničavati njihova građanska i politička prava.

Savjet Evrope je u prvoj analizi, Vladi Srbije kao predlagaču, zamjerio na nepoštovanju standarda te organizacije, a Venecijanska komisija je, između ostalog, preporučila da diskreciona ovlašćenja ministra vjera budu ograničena, da slobode neregistrovanih vjerskih grupa budu veće i da pravni status kanonskih zakona bude preciziran.

Srpski ministar vjera, Milan Radulović, rekao je, međutim, da je zakon antidiskriminatorски i da omogućava vjersku slobodu.

Pomoćnica ministra za ljudska manjinska prava SCG, Jelena Marković, izjavila je da su pojedine odredbe tog zakona u suprotnosti sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

"Najveću brigu izaziva nejednakost crkva i vjerskih zajednica, a samim tim i građana, što je suprotno članu devet Evropske konvencije o ljudskim pravima", rekla je Markovićeva.

Gradanski savez Srbije saopštio je, uoči glasanja, da njegovi poslanici neće podržati zakon jer predstavlja "finalizaciju projekta klerikalizacije Srbije i stapanja države i Srpske pravoslavne crkve". Dodaje se da SPC tim predlogom stavlja u povlašćeni položaj u odnosu na državu.

Zakon legitimizuje političku ulogu crkve

Učesnici tribine, koju je u Beogradu organizovao Socijaldemokratski klub i fondacija Fridrich Ebert, upozorili su da se novim zakonom legitimizuje politička uloga crkve, Srbija vraća za oko 200 godina unazad i promovise teokratija, umjesto demokratije. Ocijenjeno je i da predlog zakona ozbiljno narušava domaći pravni sistem, jer Vlada Srbije njime prenosi na crkvu čitav niz ovlašćenja, čime ona postaje paradržavna organizacija.

Pripremio M.D.

Intervju muftije Muamera ef. Zukorlića datom beogradskom Blicu, 13. aprila

Vlada vodi politiku opasnu za Sandžak

Zukorlić

Uvođenje prinudne uprave u Novi Pazar samo je ponovljena scena kada je Milošević uveo pravi vremene mjere. Oni koji su sada za to, tada su bili protiv toga. U svakom slučaju, ovdje, iz tog gesta, može da profitira samo jedna ili druga politička partija. Međutim, država mora da otvori dijalog, ne po sistemu - zavadi pa vladaj, već širi dijalog o multikulturnom prostoru - prostoru koji je na raskršću Srbije, Crne Gore, BiH i Albanije. Ignorisanje tih momenata od strane vlasti je nezrelo, a može da bude i opasno, ocjenjuje u razgovoru za „Blic“, od 13. aprila 2006., sandžački muftija Muamer Zukorlić.

Koliko će odluka Vlade Srbije uticati na stanje u Novom Pazaru?

- Vlast je uspjela da nametne takvu atmosferu među ključnim političkim akterima ovdje, da je sada glavna preokupacija da jedni drugima nanesu što više zla. Vlast je, saradujući prvo sa jednim, pa sa drugim, tu zavedenost dovela do usijanja. Nakon što se izjednačio uticaj najjačih bošnjačkih partija u biračkom tijelu u Sandžaku, sada se samo gleda koga će Beograd više podržati ili pridržati. To narod prepoznaje i to će imati trajne posljedice na poljuljano povjerenje

između ovog naroda i Beograda.

Šta to znači?

- To prije svega znači da pozitivna energija, koja se poslije 5. oktobra nagomilala, jenjava. Jedno vrijeme, poslije 2000. godine, iz Beograda su dolazili pozitivni signali. U posljednje vrijeme potezi Vlade mogu da dovedu do toga da se ovdje stvori prostor za neke radikalnije oblike političkog organizovanja. To nas može uvesti u fazu koja nikome neće donijeti dobro. Dindićeva vlada je pokušavala nešto da uradi. Ova sadašnja, sem povremeni posjeta i priče, ništa nije učinila.

Na šta konkretno mislite?

- Mogu da vam kažem da naša vjerska prava u Sandžaku nijesu riješena. Imamo cijeli spisak prava koja nijesu riješena. S obzirom na to da vlast ignoriše sve naše zahtjeve, tjera nas da mijenjamo taktiku i krenemo u javnost. Pokušavao sam sa premijerom Koštunicom i ministrom vjera da riješim probleme. Konkretno, pitanje ličnih dokumenata. Tražimo da se dozvoli izdavanje ličnih dokumenata u skladu sa poštovanjem vjerskog propisa da je pokrivena kosa vjernica, odnosno službenica islamske zajednice, što važi i za srpske monahinje.

Dobili smo odgovor da to država neće rješavati. Kazaću vam i ono što sam rekao i premijeru kada je nedavno posjetio Sandžak - da ne postoji nijedna džamija u Sandžaku do koje je došao asfaltni put. Istovremeno, nakon 14 godina naših zahtjeva, RTS nam je i dalje nedostupan i nismo nikakvih mogućnosti da ga koristimo kao javni servis. Zato će Sabor Islamske zajednice uskoro zasjedati i uputićemo oštar protest Vladi.

Sahranjen Don Branko Sbutega

Na groblju pred crkvom Sv. Eustahija, u kojoj je i služio, 29. 4. 2006., sahranjen je Don Branko Sbutega.

Posljednjem ispraćaju u katedrali Sv. Tripuna, u Kotoru, pored predstavnika najviših državnih organa Republike, prisustvovali su i predstavnici Mešihata Islamske zajednice Crne Gore: Muftija Jusuf ef. Dokovi, sekretar, Bajro Agović i član Mešihata i glavni imam iz Bara, Muidin Milaimi.

Svećenik, don Branko Sbutega, bio je istaknuti i angažovani intelektualac, koji je svoj život posvetio zalaganju za mir i toleranciju među svim narodima, i među prvima se usprotivio politici koja je vodila u rat i sukobe u bivšoj Jugoslaviji.

Bajro Agović

Mr Nedžad Grabus imenovan za muftiju slovenačkog

Sabor Islamske zajednice u BiH, održao je, 29. aprila, sjednicu u Sarajevu, kojom je predsjedavao Husein Smajlović, predsjednik Sabora, a u prisustvu reisu-luleme dr Mustafe Cerića, zamjenika reisu-luleme hafiza Ismeta ef. Spahića i muftija.

Sabornici su, pored ostalog, usvojili i izmjene i dopune Izborne odluke Islamske zajednice u BiH, kojim se omogućava veće otvaranje Islamske zajednice u izbornom postupku, te donijeli Odluku o raspisivanju izbora u Islamskoj zajednici koji bi trebalo da se obave nakon mjeseca ramazana u ovoj godini.

Nakon obavljenih konsult-

acija i izborne procedure u organima Islamske zajednice u Sloveniji, gdje je od 14 predloženih kandidata, najviše glasova za slovenačkog muftiju dobio mr Nedžad Grabus, na zasjedanju Sabora, reisu-lulema dr Mustafa Cerić je, u skladu s ustavnim ovlaštenjima Islamske zajednice, predložio Saboru da imenuje mr Nedžada Grabusa za slovenačkog muftiju, što je Sabor jednoglasno prihvatio.

Mr Nedžad Grabus, rođen je 1968. godine u Travniku. Predavač je Akaida na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu i član Sabora IZ u BiH. Govori arapski, engleski i slovenački jezik.

Egipatski muftija posjetio BiH

Egipatski muftija, dr Ali Džum'a, boravio je od 17.-20. aprila u trodnevnoj posjeti BiH.

Tokom posjete, koja je uslijedila na poziv reisu-luleme BiH, dr Mustafe ef. Cerića, egipatski muftija, dr Ali Džum'a, imao je prijem kod predsjedavajućeg Predsjedništva BiH, Sulejmana Tihica, susret u Rijasetu sa članovima Medureligijskog vijeća BiH, prisustvovao je radnoj sjednici Vijeća za Fetve IZ u BiH, svečanoj promociji ovog Vijeća, održao predavanje «Savremeni idžtihad i fetve» na tribini Ummet danas na Fakultetu islamskih nauka, posjetio mezar prvog predsjednika BiH, rahmetli Alije Izetbegovića i Memorijalni centar i

mezarje Potočari kod Srebrenice.

Egipatski muftija, dr Ali Džum'a, podržao je rad Vijeća za Fetve IZ u BiH, koje je zajedno s vijećima za fetve u Egiptu i Siriji postalo punopravni član Svjetske asocijacije vijeća za fetve.

Egipatski muftija i reisu-lulema dali su i zajedničku izjavu u kojoj se, između ostalog, ističe da «međuvjerski dijalog nema alternativu» i da je «mir opšte dobro svakog čovjeka, pa je zato nasilje u ime vjere grijeh koji se ne može ničim pravdati».

Ovo je bila prva posjeta BiH egipatskog muftije dr Ali Džum'e.

(MINA)

Na desetine mrtvih i najmanje 100 povrijeđenih u terorističkim napadima u sinajskom gradu Dahab

Eksplodije u egipatskom odmaralištu

Kairo (Rojters) - Tri eksplozije potresle su, 24. aprila, egipatsko sinajsko odmaralište Dahab, pri čemu je stradalo najmanje 30 osoba a ranjeno je više od 100, objavili su spasi-lački zvaničnici.

Egipatski predsjednik, Hosni Mubarak, nazvao je eksplozije terorističkim činom, objavila je državna agencija MENA.

"Predsjednik je naglasio potrebu... da budu uhvaćeni oni koji su odgovorni za ovaj podli teroristički čin kako bi po zakonu patili svoju kaznu", objavila je Mena.

Svjedoci su izjavili da se dim uzdizao iznad turističkog bazara, a stanovnici su kazali da su vidjeli djelove tijela i ruševine na ulici nakon eksplozije u jednom restoranu.

Saopšteno je da među nastradalima ima najmanje četiri stranca, ali se ne precizira njihovo državljanstvo.

Svjedoci u ronilačkom odmaralištu sa malim plažama, koje je popularno kod izletni-

ka, opisali su scene masakra i haosa.

Zaposleni u kafiću koji se nalazi oko 200 metara od mjesto eksplozije je kazao: "Vidjeli smo mnogo mrtvih. Ljudi su vrištali. Neke su odveli u bolnicu. Egipćani su pošli da daju krv. Bilo je djelova tijela. Policija je svuda".

Do eksplozija je došlo u restoranu Nelson, kafeteriji Aladin i Gazala supermarketu, saopštio je Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Jedan zvaničnik u lokalnoj službi hitne pomoći kazao je da izgleda da među žrtvama ima dosta stranaca.

Izraelski ronionci često borave u odmaralištu, ali budući da je završen praznik Pasover malo je vjerovatno da ih tamo ima u velikom broju. Izraelski ambasador u Kairu i izraelske vlasti saopštili su da ne raspolažu podacima o eventualnim izraelskim žrtvama.

Ovo je treća serija napada od po tri eksplozije na istočnoj

obali poluostrva Sinaj od oktobra 2004. godine, kada je jedna grupa napala hotel Hilton u graničnom odmaralištu Taba i još dva odmarališta na sjeveroistočnoj obali, ubivši 34-oro ljudi. Egipatski zvaničnici izjavili su da je blisko povezana grupa već jednom napala mondeno odmaralište Šarm-el-Šeik, jula prošle godine, usmrтивši najmanje 67 osoba.

Oba napada dogodila su se na egipatske praznike - 6. oktobar i 23. jun. Posljednja eksplozija se desila na dan starog prosljećenog festivala Šam el Nesim, kada Egipćani obično napuštaju gradove. Eksplozije su se dogodile jedna za drugom u kratkim razmacima oko 19:30h. "Odatle se uzdiže dim, a ljudi bježe na sve strane", rekao je jedan očevidac, koji je čuo prasak.

Egipatske vlasti pripisale su napade u Tabi i Šarm-el-Šeiku manjoj grupi militantnih islamističkih stavova, sa sjedištem u Sinaju.

Oslobođeno 900 egipatskih islamista

Oslobođeno je oko 900 pripadnika Džama islamije, među kojima i šef te egipatske tajne islamističke organizacije, saznaje se u egipatskom Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Pripadnici Džama islamije, od kojih su neki proveli više od 20 godina u pritvoru, oslobođeni su po grupama prethodnih 10 dana, rekao je jedan zvaničnik egipatskog ministarstva koji je zahtijevao anonimnost i precizirao da je oslobođen i šef te organizacije, Nadžeh Ibrahim.

Džama islamija se krajem 70-ih godina spojila sa drugom organizacijom, Al Džiha-

dom. One su 1981. godine ubile egipatskog predsjednika Anuara el-Sadata, nakon što je 1979. godine potpisao mirovni sporazum sa Izraelom.

Džama islamija stoji iza talasa nasilja koji je tokom 90-ih godina zahvatio Egipt, a odgovorna je i za napad u Luksoru, u novembru 1997, kada je poginulo 58 osoba, uglavnom stranih turista. Nakon ubistva Sadata, pripadnici ove organizacije su pristupili reviziji doktrine. Oni su najavili da odustaju od nasilja i 2003. godine objavili knjigu u kojoj objašnjavaju promjenu svoje ideologije.

Njemački Turci na meti serijskog ubice

Panika zbog „kebab ubice”

Berlin – Serijski ubica koji je do sada likvidirao osam Turaka i jednog Grka, širom Njemačke sije strah i paniku u tamošnjoj turskoj zajednici, jer se ne zna kada će i gdje ponovo udariti.

On je zbog ciljane populacije žrtava prozvan "kebab ubica".

"Nikad u Njemačkoj nijesmo imali sličan slučaj", izjavio je Wolfgang Gajer, glavni istraži-

telj na slučaju. "Ubica dolazi na mjesto zločina, puca i nestaje bez ijednog traga osim ispaljenih metaka". Metke ispaljuje iz češke "zbrojovke", jer je svih devet ubistava počinjeno tim oružjem. Njegova posljednja žrtva je Halit Jozgat, 21-godišnjak koji je vodio internet kafe u Kaselu u centralnoj Njemačkoj. Dva dana ranije istim pištoljem je ubijen Mehmet Kubasik, 39-godišnji vlasnik kioska u

Dortmundu i otac troje djece. Njemu je u glavu ispaljeno pet metaka.

"Očigledno se radi o hladnokrvnom ubici, koji radi mafijaškim stilom. Ovo je najmisteriozniji slučaj u njemačkoj historiji", izjavio je Peter Boie, minhenski državni tužilac.

Ubistva su počela još u septembru 2000. u Nirnbergu, kada je likvidiran cvjećar Enver Sinisek. (VIJESTI, 19.04)

300 hiljada Amerikanaca na ulicama

Rat u Iraku je ilegalan, nemoralan i neetičan

Samo nekoliko sati nakon što je u Iraku poginuo jedan američki vojnik, inače 70-ta žrtva samo u aprilu, stotine hiljada antiratnih protestanata izašli su na ulice Manhattana. 30. aprila, kako bi pozvali vladu da povuče svoje trupe iz Iraka.

"Privedite rat kraju i dovedite vojnike kući!" - samo je jedna od brojnih poruka koje su se mogle pročitati na transparentima Amerikanaca koji su se odlučili na protest.

Rat u Iraku započeo je prije tri godine i svaki dan odnosi nebrojeno mnogo ljudskih života.

Majka čiji je sin, marinac, poginuo u ratu kada mu je bilo samo 20 godina, prilikom prote-

sta u ruci je držala njegovu sliku, a među protestantima su bili i Cindy Sheenan, žestoka kritičarka rata, čiji je 24-godišnji sin takode poginuo u Iraku, zatim glumica Susan Sarandon, kao i sveštenik Jesse Jackson.

Demonstranti su zauzeli čak deset gradskih četvrti na svom putu prema Brodwayju. Iako je portparol policije odbio dati službeni podatak o broju antiratnih demonstranata koji su u nedjelju pohodili New York, organizatori tvrde kako se radi o čak 300 hiljada ljudi.

"Ovdje smo zato što je ovaj rat ilegalan, nemoralan, neetičan. Naše snage moramo vratiti kući" - kazao je jedan od protest-

anata za CNN. Iako je glavni povod protesnom maršom bilo povlačenje američkih snaga iz Iraka, prema organizatorima, grupa koja se zove Ujedinjeni za mir i pravdu, cilj je bio i izraziti protivljenje mogućem napadu na Iran. "Već su nas lagali. A sad će to isto opet učiniti i uvesti nas u rat protiv Irana" - kazala je jedna gospođa, dodajući kako je došla na skup zato što je jako ljuta i morala je nešto preduzeti.

Do protesta je došlo nakon što su objavljeni podaci o broju mrtvih američkih vojnika u martu ove godine u Iraku, koji je najveći u ovoj godini. Od početka rata u Iraku poginulo je najmanje 2399 američkih vojnika.

Demonstranti u Njujorku: Privedite rat kraju i dovedite vojnike kući!

Integracija imigranata u evropska društva postala je velika tema u Evropskoj uniji

Položi test ili se vrati kući

U Holandiji imigranti moraju gledati film u kojem su prikazane žene obnaženih grudi, homoseksualci koji se ljube i "geta" za imigrante, ne bi li se navelo na oklijevanje od dolaska u zemlju

Brisel - Neuspješna integracija muslimanskih manjina u Evropi predstavlja bezbjednosnu prijetnju za Sjedinjene Države, izjavio je pred odborom Senata, podsekretar Stejt dipartementa za evropske poslove, Danijel Frid. Nezapostvenost, diskriminacija i neuspješna integracija muslimanskih zajednica širom Evrope, rekao je Frid, stvorili su "publiku" otvorenu za poruke ekstremista.

Preterano velika sloboda izražavanja u nekim evropskim zemljama, prema njegovim riječima, pomogla je radikalnim elementima da šire antidemokratske ideologije. "Kada tome dodate negativne i iskrivljene predstave koje pripadnici zapadnoevropskih muslimanskih zajednica imaju o spoljnoj politici SAD, i relativnu slobodu kretanja preko Atlantika, dobija se posebno opasna kombinacija", dodao je Frid. Neki muslimanski ekstremisti iz Evrope bili su, kazao je, direktno povezani s Al Kaidom i s njom povezanim grupama poput sljedbenika Abu Musab Al Zarkavija u Iraku, ili sjevernoafričke Grupe za molitve i borbu. Reagujući na Fridove opaske, ministar unutrašnjih poslova Nemačke, Wolfgang Šojble, izjavio je da države i škole jedino mogu dati sve od sebe da integrišu mlade imigrante, dok roditelji moraju dati svoj doprinos. On je istakao da uskraćivanje gostoprimstva može biti pogodna mjera za one koji ne prihvataju evropske vrijednosti. "Roditelj koji kontinuirano ne ispunjava obaveze za integriranje i ne želi da njegova djeca žive kao Njemci, griješi što dolazi u Njemačku", rekao je Šojble prema navodima lista Špigl. On je, međutim, kazao da Evropljani moraju preuzeti dio odgovornosti zbog neuspješne integracije muslimana, te da "Njemci moraju razumijeti da str-

anci ne predstavljaju prijetnju".

Integracija imigranata u evropska društva postala je velika tema na nivou Evropske unije, nakon terorističkih napada u Madridu i Londonu koji su doveli do rasta antimuslimanskih osjećanja širom kontinenta. Francuski ministar unutrašnjih poslova, Nikola Sarkozy, predložio je prošlog mjeseca da države članice EU zahtijevaju od kandidata za imigrante da potpišu "ugovor" kojim se od njih traži da nauče jezik i prihvate društvene norme, ili, u suprotnom, budu protjerani. Sarkozijeve ideje već su podržale Britanija i Njemačka, te ministri najvećih država EU.

Međutim, nekoliko evropskih zemalja već je uvelo kontrolne mjere za imigraciju, poput jezičkih testova i strožih viznih i graničnih pravila. Imigranti koji dolaze u Dansku da bi se vjenčali moraju imati 24 godine, prema pravilu čija je svrha spriječiti prisilne brakove među pripadnicima velike muslimanske manjine. Holandija je otišla korak dalje, uvodeći zakon prema kojem potencijalni imigranti ne polažu samo jezički, već i test "kulture". U sklopu priprema imigranata za holandsko liberalno društvo, moguće pridošlice moraju gledati film u kojem su prikazane žene obnaženih grudi, homoseksualci koji se ljube i "geta" za imigrante, ne bi li se navelo na oklijevanje od dolaska u zemlju.

(EU OBSERVER)

Predrasude prema muslimanima

Beč - Predrasude prema muslimanima u Evropi sve su izraženije, mogu dovesti do začaranog kruga izolacije i radikalizacije među imigrantima

Šefica Evropskog centra za praćenje rasizma i ksenofobije, Beate Vinkler, rekla je na konferenciji u Beču da evropske zemlje imaju dobre zakone, koji podstiču integraciju, ali da se oni često ne primjenjuju i da se prava pitanja često izbjegavaju.

Muslimanski vjerski lideri rekli su na skupu, koji je organizovala Austrija kao predsjedavajuća EU, da podržavaju integraciju njihovih zajednica i samog islama u evropsko društvo, ali su ukazali da je za to potrebno vrijeme i kreativno promišljanje.

Vinklerova je ukazala da pojedinci prilaze sa stereotipom prema svim muslimanima, smatrajući da su oni posvećeni religiji i da dijele "fundamentalističke ideje" o islamu. "Kod muslimana postoji opasno osjećanje beznada i odvojenosti od šire zajednice, što u krajnjem dovodi do otuđenja, posebno među mladim imigrantima koji su potomci doseljenika", dodala je ona. Vinklerova nije iznijela statističke podatke, ali je najavila da će njena organizacija uskoro predstaviti dva izvještaja o islamofobiji u Evropi.

Na skupu je učestvovalo više od 100 imama iz svih krajeva Evrope, kako bi razmotrili koje su najbolje mogućnosti za inte-

graciju njihovih zajednica u evropsko društvo, što bi, prema riječima komesara EU za spoljne poslove, Benito Ferero-Valder, mogao da bude njihov zadatak s obzirom na položaj u zajednici.

"Ovo je apsolutno ključni trenutak za medukulturne i međuvjerske odnose u Evropi", rekla je ona i dodala da je sada ponovo skrenuta pažnja na takozvani sukob civilizacija. "Evropa je dom nekih 20 miliona muslimana", rekla je Ferero-Valdnerova i negirala da je taj sukob neizbježan. "Islam je dio savremene Evrope koliko je bio i dio njene istorije."

Učesnici su se saglasili da je stav javnosti prema islamu, sada drogov religiji u većini evropskih zemalja, postao tvrdi nakon napada na Njujork i Vašington 11. septembra, bombičkih napada u Madridu i Londonu i ubistva holandskog reditelja Tea van Goga.

Vinklerova je rekla da bi vlasti u evropskim zemljama morale da pomognu muslimanskim zajednicama tako što će podržati gradnju džamija, obezbijediti vrijeme za emitovanje vjerskih sadržaja i obezbijediti valjanu edukaciju imama i islamskih vjerskih učitelja. Evropski muslimani, istovremeno, moraju aktivno da se bore protiv islamskog ekstremizma, prakse krvene osvete, prinudnih brakova, zlostavljanja supružnika i samonametnute izolacije, rekla je Vinklerova.

dr Jusuf el-Karadavi

Sport u islamu

Islam je sveobuhvatna i uravnotežujuća vjera. On uređuje dunjalučke i ahiretske odnose i brine za pojedinca i društvo. Islam se interesuje o individualnoj, fizičkoj, psihičkoj i intelektualnoj sposobnosti muslimana, želeći mu da bude tjelesno, intelektualno i duhovno jak, a takođe, jak i u vjerovanju.

"Jaki vjernik je draži Allahu od slabog vjernika."

Islam je u potpunosti oprečnosti sa religijama koje sankcioniraju čovjekovo tijelo od dopuštene relaksacije i sa religijama koje svoju pažnju usmjeravaju samo na duhovnu prefinjenost koja se ponekad postiže kažnjavanjem ili mučenjem tijela. Po ovom pitanju Kur'an veli: *"O sinovi Ademovi, lijepo se obucite kad hoćete da molitvu obavite! I jedite i pijte, samo ne pretjerujte; On ne voli one koji pretjeruju. Reci: "Ko je zabranio Allahove ukrase, koje je On za robove Svoje stvorio, i ukusna jela?" Reci: "Ona su za vjernike na ovom svijetu, na onom svijetu su samo za njih.""*

Ko je taj koji može zabraniti koristan hobi i misli da pored Allaha ima pravo nešto zabraniti?

Islam brine o ljudskom tijelu

Riječi Muhammeda, a.s., upućene jednom ashabu: *"Tvoje tijelo ima prava kod tebe"*, bile su prve vjerske upute o brizi tijela za koje su ljudi čuli.

Pod pravom tijela podrazumijeva se njegovo ojačavanje kada oslabi, ishranu kada ogladni, napajanje kada ožeđni, čišćenje kada se zaprlja i mirisanje kada zaudara. Dakle, tijelo moraš liječiti kada oboli i zaštititi od bolesti koliko si god u mogućnosti. Islam na ovaj način želi formirati jaku zajednicu, a to se samo može postići ako njegove pristalice budu jake, jer od pojedinca se formira društvo isto kao što se od cigla gradi građevina. Da li je moguće da građevina bude čvrsta od nekvalitetnih i slabih cigla? Ne, to nije moguće. Zato islam nastoji formirati jaku individuu u svakom domenu – psihičkom i fizičkom.

Islam želi izgraditi čovjeka sa tri aspekta, koje ćemo posebnostima pojasniti.

Zdravlje

Čovjek treba biti zdravog tijela. U hadisu se veli: *"Ko ostane*

siguran u svojoj porodici zdravog tijela posjedujući dovoljno dnevnih hrane, isto mu je kao da je cio dunjaluk njegov."

Zdravo tijelo je prvi segment mirnom i spokojnom životu. Poslanik, a.s., je molio Allaha, dž.š., da mu podari oprost i zdravlje. On bi govorio *"Molite Allaha za oprost i zdravlje, jer, doista, nikom poslije čvrstog ubjeđenja nije ništa bolje dato od zdravlja."*

Poslanik, a.s., bi u skrušenosti molio Allaha riječima: *"Učini me sa onima kojima si podario zdravlje."* Između dvije sedžde bi govorio: *"Gospodaru moj, oprost mi, smiluj mi se, podari mi zdravlje, uputi me i podari mi opskrbu."*

Radi ovoga je islam propisao čistoću i obavezo čišćenje u namazu, tj. čistoću odjeće, tijela i mjesta. Pored ove, postoji i druga vrsta čistoće koja se ogleda u gusulu i abdestu. Čovjek ne može biti zdrav ako je konstantno izložen prljavštini, a uz to se ne čisti. U hadisu se navodi: *"Allahovo pravo kod svakog vjernika je da se vjernik svake sedmice okupa. Svake sedmice će oprati svoju glavu i tijelo."*

Kada ne postoje normalni uslovi da se čovjek okupa, onda će on nastojati da se svake sedmice barem jednom okupa. Ova naredba je postojala još u doba kada su se monasi u srednjovjekovnoj Evropi približavali Bogu prljavštinom. Koliko bi god monah bio prljaviji, po njihovom mišljenju, bio bi Bogu bliži. Neke su čak govorili: *"Neka se Bog smiluje tome i tome! Živio je 50 godina, a nije počinio grijeh pranja nogu."* Drugi su rekli: *"Neka da je bivalo da su ljudi živjeli cio život ne dotičući prstima vodu, a danas, na žalost, ljudi ulaze u kupatila."*

U kupatila su ulazili muslimani. Muslimani Anadolije su u Kordobi imali na stotine kupatila (hamama), dok hrišćani o tome pojma nijesu imali. Sa aspekta ispravnog tjelesnog održavanja, pravo čovjeka jeste da čisti svoje tijelo i da izbjegava sve bolesti i njene uzroke. U te uzroke možemo navesti mokrenje u stajačkoj vodi, na putu, hladu i pojilštima. Islam ove radnje smatra uzročnicima Allahovog prokletstva, prokletstva meleka i svih ljudi. Islam podučava ljude visokim standardima života. Po islamskom učenju, čovjeku ne pril-

iči da mokri na putu, u pojilštima, hladu i sl. Čovjek na taj način čuva svoje zdravlje, uči se kulturi ponašanja i visokom nivou življenja.

Islam je zabranio čovjeku konzumiranje alkohola i droga

Poslanik, a.s., je zabranio sve što opija. Islam je zabranio sve što šteti tijelu: *"O vjernici, jedni drugima na nedozvoljen način imanja ne pristajajte, - ali, dozvoljeno vam je trgovanje uz obostrani pristanak - i jedni druge ne ubijajte! Allah je, doista, prema vama milostiv"* (En-Nisa: 29); *"I metak na Allahovom putu žrtvujte, i sami sebe u propast ne dovodite, i dobro činite, Allah, zaista, voli one koji dobra djela čine"* (El-Beqare: 195). Poslanik, s.a.v.s., kaže: *"Nema štete, ni oštećenog."* To znači: nemoj nauditi sebi, a ni drugima.

Polazeći od toga, mi smo ohamarili pušenje duhana, jer pušać sam sebe uništava, kupujući zlo za vlastiti novac.

Čovjek mora čuvati sam sebe. On ne treba da ostaje dugo u noć, pa da sebe i svoje tijelo, koje mu je oruđe, iscrpi ili da nakon toga, ujutro ustane umoran i mramoran. To mu nije dopušteno, pa makar provodio one u ibadetu i pokornosti. Poslanik, a.s., je savjetovao ashaba koji je pretjerivao u poslušnosti Allahu, dž.š., i ibadetu da bude umjeren u postu, klanjanju, učenju, rekavši mu: *"Doista tvoje tijelo ima kod tebe prava."* Znači da tijelo ima pravo odmora. Tvoje oko kod tebe ima pravo na spavanje, tvoja žena ima kod tebe pravo na spolni odnos i ljubavnost, tvoji gosti imaju kod tebe pravo na ugošćavanje i lijepu riječ.

Dužnost čovjeka je da svakom da svoje pravo. Čovjek mora paziti na zdravlje svojeg tijela i svoju vitalnost.

Ovo je prvi segment sa kojim je islam došao.

Trening

Drugi aspekt očuvanja zdravlja je trening i održavanje kondicije koja je potrebna za dinamičnost, kretanje i izvršavanje vjerskih i dunjalučkih dužnosti. Islam je propisao namaz kojeg svaki čovjek treba klanjati u džamiji onoliko koliko može. Tom prilikom on će savladati lijenost i sputati strast, a za sve to je neophodna tjelesna kondicija. Ram-

azanski post je vrsta prinudnog gladovanja i to, takođe, zahtijeva tjelesnu snagu. Na hadžu je čovjek sličan istražitelju ili avanturisti koji ide i obitava u skladu svojih mogućnosti koje, takođe, zahtijevaju tjelesnu snagu. U džihadu, kada čovjek osjeti uzurpirano pravo u vjeri, časti, zemlji, on se mora braniti, a za to čovjek mora imati tjelesnu snagu, jer se slab čovjek ne može braniti.

Čovjek mora biti jak: *"I protiv njih pripremite koliko god možete snage i konja za boj, da biste time zaplašili Allahove i vaše neprijatelje, i druge osim njih - vi ih ne poznajete, Allah ih zna. Sve što na Allahovom putu potrošite naknadno će vam biti, neće vam se nepravda učiniti"* (El-Enfal: 60). A snaga koja se treba pribaviti je tjelesna snaga.

Poslanik, a.s., je bio snažnog tijela. Hrvao se sa poznatim hrvatačem Rukanom koga je nadjačao. Jahao je konje bez samara i uzde. Među ashabima je bilo trkača. Svi su dobro poznavali jahanje i streljaštvo. Igrali su konjičke igre spremajući se na taj način za džihad. To je pravi ummet.

Među ashabima nije bilo isposnika i asketa. Omer, r.a., je vidio čovjeka koji je u namazu bio previše skrušen pa mu rekao: *"O ti, podigni glavu, jer skrušenost je u srcu, a ne u vratu."* Jedna sahabijka je ulicom primijetila mladiće koji su mlitavo hodali, pa je upitala: ko su oni? Rekli su joj da su to isposnici, a ona je na to rekla: *"Kada bi Omer, r.a., koračao, on bi brzaio, kada bi govorio, jasan bi bio, kada bi udarao, to bi bolno bilo, a i pored svega toga je bio isposnik."*

Islam je takođe, propisao dunjalučke obaveze koje se ogledaju u traganju za životnom opskrbom i izdržavanju djece za što je potrebna snaga. Zato čovjek mora biti snažan i pokretan. Polazeći od toga, islam je propisao sve vrste sporta koji daju snagu tijelu. Preporučio je plivanje, streljaštvo, jahanje konja, itd. U nekim hadisima se navodi da je Poslanik, a.s., rekao: *"Pravo djeteta kod njegovog roditelja je da ga roditelj podučava pisanju, plivanju i streljaštvu."*

Od Omera, r.a., se prenosi da je rekao: *"Podučavajte vašu djecu plivanju, streljaštvu i vježbajte ih jahanju konja."* Ove vrste sporta su kod njih bile aktuelne.

U naše doba postoje sportovi koji su vremenom postali nauka i umjetnost. Postoje sportski instituti srednjeg i visokog ranga. U njima ljudi uče kako da sebe učine sportistima. To je danas neophodno, jer ljudi skoro da ne pješače. Ljudi su ranije pješačili

miljama, dok danas koriste prevozna sredstva za svaku stvar pa su im zato potrebni treninzi kako bi se njihovo tijelo ojačalo i oduprlo bolestima koje ih mogu zadesiti zbog prevelike neaktivnosti.

Islam ne zabranjuje nijednu igru uz uslov da se u njoj ne pretjeruje. Pretjerivanje sve remeti. Kada neka stvar prede svoju granicu pretvara se u vlastitog neprijatelja. Nema prepreke da ljudi igraju nogomet, košarku, rukomet, tenis, ili bilo koji drugi sport, ali im to ne smije biti prepreka ostalim obavezama. U njihovom životu mora biti spominjanje Allaha i obavljanje namaza. Sport ne smije prouzrokovati cijepanje ljudi na timove pa da im nogomet postane idol koji se obožava. To se ne smije dogoditi.

Sport nije samo za muškarce, već i za žene. I one se mogu sportom baviti, ali sa određenim šerijatskim pravilima. Mi nismo kao zapadnjaci. Oni imaju njihovu, a mi našu vjeru. Kod njih nema nikakvih preventiva. Kada ženu želimo naučiti sportu, onda to mora biti u posebnim klubovima za žene. Na katarskom Univerzitetu postoji Odsjek za fizikulturu u kojem se treniraju razne vrste sporta, ali u njega ne ulaze muškarci već samo žene.

Na Islamskom Kongresu koji se održao u Dohi, posjetila me grupa žena iz Irana i saopštila mi da kod njih postoji ženski sport. Dakle, sport samo za žene. Njihove fotografije se ne prikazuju u novinama, niti na drugim medijima, jer se negativnost ženskog sporta ogleda u prikazivanju njihovih slika u javnosti koje ljudi gledaju, a to nije dopušteno. Nije sporno da se žena bavi nekim sportom, ali uz uslove i pravila koja njoj prilice i za nju važe. Danas nije popularno biti debela i mlitava žena, niti to islam od žene traži. Žena treba biti izdržljivog tijela da može služiti svojoj kući i djeci i biti korisna za društvo i vjeru, pa, ako je potrebno, i borbi na Allahovom putu. Vidjeli smo da su neke sahabijke – majke pravovjernih – učestvovala u džihadu. One su služile borcima previjajući ranjenike, pojeći borce i, u nekim slučajevima, učestvujući u samoj borbi. Ummu Amara, inače vodi porijeklo od kći Ka'bove, i Ummu Sulejm Er-Rumejsa i druge sahabijke su se borile na Uhudu.

Poslanik, a.s., je vidio Nesiu Bint Ka'b kako se bori pa je izjavio: *"Tako mi Allaha, njeno mjesto je bolje od mjesta toga i toga i toga."* To bi bio drugi aspekt.

(nastavlja se)

Preveo,
Đzemo Redžematović

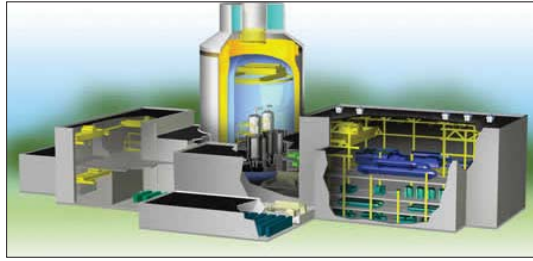
Napad na Iran: Da li misle ozbiljno?

Immanuel Wallerstein

Već neko vrijeme tvrdim da je priča o vojnom napadu SAD na Iran samo priča, i da se to neće desiti, jer bi to bio potpuno neracionalan potez iz ugla gledanja SAD, kao i zbog jakog otpora vojnih lidera. Međutim, nedavno je Sejmor Herš objavio članak u *New Yorker*-u u kojem navodi zabrinutost i strah čelnika oružanih snaga SAD da je takav napad zapravo planiran od strane predsjednika Buša. Da stvar bude još gora, kao direktan odgovor na protivljenje armije SAD, on kaže da Buš neće izbjegavati upotrebu taktičkog nuklearnog oružja da bi ušao dublje u bunkere nuklearne opreme Irana.

Pomenuti članak privukao je zapanjujuću medijsku pažnju. Slične članke su potom objavili *Washington Post* i *Associated Press*. Brzo potom predsjednik Buš je izjavio da su to bile tek „isprazne spekulacije“, mada nije pomenuo da je opcija napada isključena. Ministar inostranih poslova Velike Britanije, Džek Strou, međutim, izjavio je da je napad na Iran „nezamisliv“, a planovi za korišćenje nuklearnog oružja „potpuna besmislica“.

Kome da vjerujemo? Za Herša je nadaleko poznato da gaji dugogodišnje poznanstvo sa starijim, visokim vojnim čelnicima (kao i sa starijim zvaničnicima CIA-e). On je i do sada objavljivao dosta podataka za koje se kasnije ispostavilo da su istiniti, dok je, u posljednjih pet godina, predsjednik izjavio dosta stvari koje nisu bile istinite. A ni izja-

Skica nuklearnog reaktora

ve Džeka Stroua nijesu ništa vjerodostojnije. Tako da nama preostaje bar da uporedimo argumente za i protiv napada.

Zašto bi napad bio neracionalan – naglašavam, iz ugla SAD, ovo gledište mi je veoma jasno. Prije svega, u momentu kad vojska SAD ne djeluje dovoljno snažno da izvedu u Iraku i Avganistanu, napad na Iran bi dodatno napregnuo vojne resurse, možda čak i do tačke pucanja. Drugo, na osnovu svih analiza koje sam pročitao, iranska vojna odbrana je toliko dobro organizovana i geografski raspoređena da nijedan vazdušni napad (koliko god masivan bio) ne bi mogao da je u potpunosti pobijedi. Sam napad bi samo usporio proces.

Zatim, tu je i odgovor Irana. Čak i da nijesu još u mogućnosti da bace nuklearnu bombu bilo gdje, imaju jak uticaj u Avganistanu, i posebno u Iraku. Mogu da izazovu dalje nemire i katastrofe tamo, a napad bi mogao da pokrene umjereno pro-američke pristalice, kao što su neki Šiiti u Iranu, na negativan vojni stav.

Zatim bi uslijedili negativni

efekti radijacije. Jasno je da takav napad ne bi obehtrabrio potencijelnu proliferaciju nuklearnog oružja, već bi je ubrzao. Iran bi politički ubrzo mogao postati – od države koja je držana na distanci od ostalih arapskih država – zemlja – heroj muslimanskog svijeta, zajedno sa ukupnim uticajem koji bi imao na zemlje zaliva, Saudijsku Arabiju, Liban, Palestinu, pa čak i Egipat.

Ne zaboravimo i naftu. Prestanak snabdjevanja iranskom naftom, koja čini većinu svjetskih rezervi nafte, zasigurno bi povećao cijene nafte sa trenutnih 60 USD po barelu, na 100 USD po barelu. To bi imalo nezapamćene i nepredvidive negativne posljedice na svjetsku ekonomiju, a ništa manje i na ekonomiju SAD.

Saveznici? Čak i vjerni saveznik, Velika Britanija, jasno je dala do znanja SAD da iako je za to da se spriječi Iran u namjeri posjede nuklearnog oružja, nije pristalica vojnog napada.

Konačno, tu je i pozicija SAD u svijetu. U proteklog sedmici je francuski IRIS, asocijacija intelektualaca, objavio analizu posljedica invazije SAD na Irak, pod na-

zivom „kvazi-katastrofa“ za SAD, koja je krajnje rezultirala time da je „hipersila SAD“ postala „hiperzapetljena i hipernepopularna“. Francuzi koriste prefiks „hiper“ da naznače da je pojava sa stepen iznad prefiksa „super“. Ukratko, nakon tri godine kvazi-katastrofe, zašto bi SAD htjele da stvore još goru situaciju?

Ali, uprkos svemu ovome, izgleda da stariji oficiri vojske SAD i dalje imaju razlog za veliku zabrinutost. Herš tvrdi da glavnomandujući vojske razmatra da podnese zvanično pismo otpora predsjedniku. U posljednjem mjesecu veliki broj penzionisanih generala, koji su služili u Iraku, zatražili su ostavku sekretara Ramsfelda. Period u kome se ovo zahtijeva, nije slučaj.

Čega se onda ti oficiri plaše? Herš nam daje jedno od objašnjenja. Oni misle da predsjednik Buš ima *mesijanski* kompleks. Kao što je poznato, ljudi sa ovim kompleksom su opasni, posebno ako im je prst na dugmetu za aktiviranje nuklearne bombe, a pritom imaju kontrolu nad najvećom vojnom silom na svijetu.

Da li je ovo dovoljno? Zanimajući Bušov profil, treba da obratimo pažnju i na motiv ljudi iz njegovog okruženja – militaristi i neo-konzervativni intelektualci. Kako oni mogu pred sobom opravdati sve očigledne argumente protiv vojne intervencije? Jedno od objašnjenja je da oni nemaju šta da izgube. Ako SAD ne izvrše vojnu intervenciju, Iran bi ubrzo stekao nuklearno naoružanje. Njima ova ideja ne ide u prilog, jer bi to, bez sumnje, značilo i

umanjenje političke moći SAD u regionu. Ali, da li je to vrijedno smaka svijeta (Armagedona)?

Nadalje, neki od njih bi mogli da razmišljaju i u užem (sebičnom) smislu – u smislu predstojećih izbora u SAD. Napad bi, ako je dobro vremenski planiran, mogao da doprinese povećanju popularnosti Buša i broja njegovih pristalica, čime bi «razoružao» demokrate, koje su već sada pristalice rata, i to bi bilo dovoljno da osigura pobjedu svojim republikancima na izborima za Kongres 2006.god., i na taj način preduprijediti ideju za njegovim izglasavanjem nepovjerenja.

Tu je i Izrael. Vlada Izraela i njeni prijatelji u SAD, veoma su jasni u tome da ne prihvatanju ideju o nuklearnom naoružanju Irana i odavno prijetje vazdušnim napadom, ako je to potrebno. Činjenica da Izrael ovo ne može izvesti sam, ukazuje na oslanjanje Izraela da to SAD izvedu. Odbrana Izraela sila je prioritet za SAD, posebno za vrijeme Bušovog režima.

A čega se Izrael toliko boji? Da li zaista misli da će ga Iran bombardovati? Sumnjam u to, ali mislim da oni smatraju da će njihova politička moć iščeznuti ako nijesu najjača vojna sila na Srednjem istoku. Naravno, tu su u pravu.

Stoga, hoće li SAD napasti Iran, ili neće? Generalno, mislim da racionalnost nadvladava pri donošenju većine političkih odluka, ali nekad to i nije slučaj. Ili će prije biti da neki ljudi imaju, ne *mesijanski*, već *Samsonov* kompleks.

Preveo M. Demirović

Mahmud Ahmadinežad objavio da su naučnici proizveli obogaćeni uranijum

Iran korak bliže atomskoj bombi

Poslije dvije nedjelje zatišja, odnosi između Irana i zapadnih zemalja ponovo su se zaoštrili do usijanja. Naime, iranski predsjednik Mahmud Ahmadinežad objavio je da su naučnici u toj zemlji uspjeli da proizvedu obogaćeni uranijum koji može da se koristi u nuklearnim elektranama.

„Zvanično objavljujem da se Iran pridružio grupi zemalja koje posjeduju nuklearnu tehnologiju. To je rezultat otpora iranskog naroda“, rekao je Ahmadinežad u Mašadu, gradu na sjeveroistoku zemlje.

Nekoliko hiljada prisutnih oduševljeno je pozdravilo predse-

dnikove riječi povicima „Allahu ekber“, što znači Bog je veliki.

Ahmadinežad je istakao da Zapad mora da poštuje pravo Irana da posjeduje nuklearnu tehnologiju.

„Sada više nema potrebe da se pregovara o rješavanju spora oko iranskog nuklearnog programa“, dodao je Ahmadinežad.

Iran je tako načinio još jedan korak bliže ka proizvodnji nuklearnog oružja, uprkos tome što je Savjet bezbjednosti UN, prije nekoliko nedjelja vlastima u Teheranu dao rok od mjesec dana da prekinu proces obogaćivanja uranijuma i nastave saradnju s međunarodnim inspe-

ktorima.

Bijela kuća je osudila nastavak razvoja nuklearne tehnologije u Iranu i naglasila da se iranske vlasti „kreću u pogrešnom smjeru“.

„Iranske nuklearne aktivnosti su kao vodopad koji je počeo da teče. Nemoguće ga je zaustaviti“, rekao je iranski zvaničnik koji je želio da ostane anonimn, nakon što je Teheran odbio i poziv Rusije da prekinu sa programom.

Buš ne isključuje mogućnost nuklearnog napada na Iran

Američki predsjednik Džordž Buš odbio je da odbaci mog-

ućnost nuklearnog napada na Iran ukoliko diplomatija ne uspije da suzbije atomske ambicije Islamske Republike. Na pitanje da li je među opcijama i nuklearni napad Buš je odgovorio: „Sve opcije su na stolu. Želimo da riješimo ovo pitanje diplomatskim putem i naporno radimo na tome“.

Spekulacije o američkom napadu pojavile su se nakon izvještaja u listu „Njujorker“ da Vašington razmatra opciju upotrebe taktičnog nuklearnog oružja kako bi uništio podzemna nuklearna postrojenja u Iranu.

Eksperti tvrde da će Iranu biti potrebne godine da proizve-

de dovoljno obogaćenog uranijuma za jednu bombu iz sadašnjih 164 centrifuga. Međutim, Iran tvrdi da će instalirati 3 000 centrifuga, što bi moglo dati dovoljno materijala za bojevu glavu u roku od godinu dana.

Generalni sekretar UN, Kofi Anan, upozorio je da američka vojna intervencija u Iranu nije najbolje rješenje nuklearne krize.

40 hiljada bombaša-samoubica

Londonski „Sandej tajms“ je, pozivajući se na neimenovane iranske zvaničnike, objavio da u Iranu postoji 40.000 obučanih bombaša-samoubica, spremnih da napadnu zapadne metete u slučaju udara na Iran.

TRAGOM NEKADAŠNJIH DŽAMIJA

Barske džamije

- II dio -

O džamijama i njihovoj izglednosti na području Bara kojih više nema, dajemo sljedeće podatke:

Sultan Selimova džamija. sagradena je 1571-1574. godine. Nalazila se među gradskim bedemima. Zvala se Sultan Selimova, po sultanu koji je prvi uspostavio upravu nad ovim gradom. Srušena je 1881. godine od velike eksplozije baruta, kada je grad doživio velika razaranja, a slična eksplozija dogodila se i 1912. Ona je grad opustošila i džamija nije nikada obnovljena.

Ko su bili njeni službenici i da li je imala svoga vakifa za sada nije poznato.

Sultan Murata III džamija izgrađena je 1595. godine. Nosi je naziv "Orta" (srednja). I ova džamija je bila locirana među zidinama Starog Bara. Stradala je 1912. godine. Prethodno je bila crkva Sv. Marka. Ko su bili njeni službenici, za sada nije poznato.

Džamija je imala u svom vakufu 163 korijena maslina koje su zavještali: Mahmut Januzović, žena Zejnel-bega, neki kajmekam iz Azije, Murat Kapetanović, Smail Etemagin,

Sulejman Tomaš, dok su dva korijena upotrebljavani za razne potrebe navedenih džamija, a poslije njihovog rušenja 1881. godine, ulje od maslina se prodavalo i dobijeni novac se ulagao uz kamatu. Tako je na račun ovog vakufa 1901. godine bilo 42.103 groša i 18 para.

Sultan Ahmeda III džamija izgrađena je u vrijeme njegove vladavine, u periodu od 1703. do 1730. godine. Zvala se "Londža" i Ahmed-begova džamija. Nalazila se na najisturenijem proplanku stjenovitog masiva na kome je grad, na stijeni iznad džamije "Podgrad". Sa tog mjesta pružao se neobično lijep pogled na okolinu. Ono je služilo i za okupljanje gradana, pa je po tome i džamija dobila ime "Londža". Poslije oslobođenja Bara, 1878. godine, pretvorena je u barutanu. Potpuno je nestala od udara groma i eksplozije municije koja je bila u njoj smještena. Prema Đ. Boškoviću ova džamija je prethodno bila Crkva Sv. Đordjija.

Vakuf džamije "Londža" imao je 466 korijena maslina koje su zavještali Zejnel-beg i njegovog žena, Osman Sulejmanović, Hadži Etem, Asan Tahiri, Adem Karadzović, Sule-

Obnovljeno munare Škanjevića džamije

jman-aga Tomaš, Asan-aga Škanjević i dva nepoznata lica, dok su 44 masline uzete na ime duga od Mehmeda i Ahmeta Ejubovića.

Škanjevića džamija izgrađena je polovinom XVIII vijeka. Nosi ime po svom graditelju Ahmed-begu Škanjeviću, jednom od najvećih bogataša u Baru, koji je ostavio jedan od najvećih vakufa. Bio je poznati dobrotvor. Nije imao potom-

stva. Prema natpisu koji se na njemu nalazi, munaru je izgradio ili obnovio Hasečija Ali-aga 1234/1819. godine. Berlin-ki kongresom 1878. godine, Bar je pripao Crnoj Gori. Džamija je stradala ali se namaz u njoj obavljao sve do 1912. godine kada je gotovo potpuno izgorjela u požaru. Nakon 93. godine, darežljivošću Zeka Šabovića, munare od klesanog kamena u novom

sjaju ponovo krase drevne zidine Starog Bara. Radove na rekonstrukciji munareta izvela je firma "Karadovo" iz Kiseljaka, specijalizovana za restauracije kulturno-istorijskih spomenika. Nosilac poslova ove građevinske firme, poznate i po obnovi Starog mosta u Mostaru, bio je njen inženjer Omer Karaahmed. Radovi su završeni 5. avgusta 2005. godine. Tim povodom je Odbor IZ-e u Baru organizovao svečanost uz prisustvo velikog broja imama Bara i Ulcinja, brojnih muslimana i pripadnika drugih vjera, predstavnika opštine Bara i lidera stranaka. Džamija se nalazi u mjestu Brbot. U ruševnom je stanju.

Vakuf džamije Škanjevića posjedovao je: Bartula, šuma 3 a 80 m², Bartula, šuma 13 a 63 m², Džindžari, voćnjak 25 a 77 m², Pod Velembuse Malo Kurilo, voćnjak, 25 a 54 m², zgrada 60 m², Brbot džamija, groblje 2 a 05 m², Brbot groblje, voćnjak, 8 a 64 m², Kurilo voćnjak 18 a 33 m² i pašnjak 9 a 77 m², Mrčele, pašnjak 33 a 38 m², pašnjak 26 a 14 m², Dabanovo Mrčele šuma 12 a 14 m², voćnjak 27 a 73 m², pašnjak 7 a 25 m², put 045 m², pašnjak 035 m², pašnjak 3 a 75 m², Belveder šuma 2 a 96 m², pašnjak 16 a 27m², Dabanovo pašnjak 87 a 32m², put 1 a 27m².

Bajro Agović

Donacije

Imamo zadovoljstvo da objavimo imena lica – dobrotvora koji su svojim prilozima pomogli listu ELIF:

- **Jusuf i Haris** (Ferid) **Alivodić**, iz Podgorice, od juna 2005. godine doniraju po 100 eura mjesečno,

- **Mitar** (Đoko) **Radović** i **Fahrudin** (Omer) **Kajošević**, oba iz Podgorice, donirali su početkom ovog mjeseca jednokratnu pomoć u iznosu od 1 200 eura - pojedinačno po 600 eura.

U svrhu širenja mreže saradnika lista, a u cilju njegovog sadržajnog unapređenja imenovani su izrazili spremnost da i dalje podrže ova nastojanja.

Redakcija im se najsrdačnije zahvaljuje i moli Allaha da im ovu, kao i druge humane aktivnosti koje čine, primi i upiše u dobra djela!

- Mitar Radović i Fahrudin Kajošević

POEZIJA

Pravi čas

Ovo vrijeme donosi nevrijeme
vjetar oko suza daruje
i svaka molba uzaludna biva
osim one što se Allahu dž.š. upućuje.

Šejtanske sluge svud su oko nas
pogrešan korak u vatru gura
i samo namaz donosi spas
a smiraj proučena sura.

Ovo vrijeme porada i grijeh
novi dan donosi razočarenje i strah
na licima ljudi umire smijeh
korak, dva i tu je krah.

Zar to nije razlog više
da milost molimo za nas
da stanemo u saf i padnemo na sedždu
zar ovo nije pravi čas?

Damir Beganović, Berane

